

Handelingen van de raad der gemeente Emmen

jaar	bijlagenr.	categorie/agendanr.
2003	132	A 3

Onderwerp

Openbare vergadering van de raad der gemeente Emmen, gehouden op
Dinsdag 19 augustus 2003 's avonds om 19.30 uur in het raadhuis te Emmen

Voorzitter: de heer C. Bijl, burgemeester
Plaatsvervangend voorzitter: de heer H.A.A. Lange
Secretaris: de heer J.A. Hekman, griffier.

Aanwezig bij de aanvang 31 leden, te weten de heren G. Boels, J.D. Dokter, J. Dijkgraaf, H.J. Eising, F. Ensink, W.W.W. Halm, J.C.F.M. van Hees, L.D.S. Hoekstra en A. van Hoffen, mevrouw T. Houwing-Haisma, de heren H. Huttinga, H.A.A. Lange, H. Leutscher, G.J. Mans, A.G. Menzen, L.T. Pekelsma, R.R. Ripassa, H.C. Scheltens, A.W.J. Schoo, A.J. Sleeking en G.J. Stoffers, mevrouw M.H. Thalens-Kolker, de heer J.H. Thole, de dames G. van der Veen-Weggemans en M.G. van Vliet, de heer R. Vos, mevrouw F.I. van Wieren-Bolt, de heren J.H. de Wildt, B.D. Wilms en J.H. Wittendorp, alsmede mevrouw J. Zinnemers-Warmolts.

Afwezig 8 leden, te weten de heer B.R. Arends, mevrouw P.A. de Graaff, de heren A. Haak, G.J. Horstman, A. Meijering, T.D. Reitsma en J.H. van Rossem, alsmede mevrouw S. Rougoor-Mahalbasic,

Tevens aanwezig zijn de wethouders T. Eerenstein, J. Holman, J. Hoogland-Foppen en J. Kuper, alsmede de heer G. Marissen, loco-secretaris.

1. Opening en vaststelling agenda.

De voorzitter opent de vergadering en heet alle aanwezigen, evenals de luisteraars naar Radio Emmen, van harte welkom.

Er zijn berichten van verhindering van de dames De Graaff en Rougoor, alsmede van de heren Arends, Haak, Horstman, Meijering, Reitsma en Van Rossem. Voorts is wethouder Evenhuis verhinderd.

Ten slotte deelt spreker mede dat er na afloop van deze raadsvergadering nog een besloten vergadering van de commissie samenleving zal plaatsvinden.

Desgevraagd stelt de raad de opgestelde agenda vast.

2. Vragenhalfuur.

Veiligheid Dommerskanaal/Beekweg

De heer Mans heeft met verbazing in de krant van zaterdag jongstleden een stuk gelezen waarvoor de informatie vanuit het gemeentehuis schijnt te zijn gekomen. Hij heeft daar enige vragen over.

Graag wil hij weten hoe het op dit moment is gesteld met de veiligheid bij het Dommerskanaal en hoe de veiligheid kan worden gegarandeerd. En wat zijn de vooruitzichten om door bemiddeling van de gemeente uit de onmin te komen? De fractie van Burgerbelangen Gemeente Emmen

wil deze kwestie gaarne op de agenda voor de vergadering van de commissie bestuur en middelen op 11 september geplaatst zien.

De voorzitter heeft kennisgenomen van wat door de afdeling communicatie aan een journalist is gezegd en in de krant heeft gestaan. Er had ook wat anders kunnen worden geschreven dan in het desbetreffende artikel stond, doch dit is niet te zijner verantwoording.

Wat de veiligheid in bedoeld gebied betreft: er is sprake van een langer lopende buurtproblematiek die op zaterdag 9 augustus is geëscaleerd. Er is meteen adequaat gereageerd door politie en justitie. Op de eerstvolgende werkdag heeft spreker zelf met de betrokkenen een gesprek gehad en twee dagen later nogmaals. Er is een aantal dingen afgesproken en in werking gezet. Hij denkt dat men nu op de goede weg is, maar het is een zaak die een samenspel vraagt van justitie, politie en gemeente en die dus niet alleen door bemiddeling van de gemeente kan worden aangepakt. Waar de gemeente een rol kan spelen zal dat evenwel niet worden nagelaten. De zaak heeft nadrukkelijk de aandacht en zal die ook blijven houden; de mensen kunnen daarvan overtuigd zijn.

De heer Mans zal toch graag zien dat het conflict op de agenda voor de genoemde commissievergadering wordt geplaatst. In het verleden heeft zich nog meer afgespeeld, en hij heeft het vermoeden dat de afspraken die toen gemaakt zijn iets te maken hebben met de escalatie.

De voorzitter vindt dat lastig te zeggen. Wat onder andere een rol speelt is de vraag of ongehinderd gebruik kan worden gemaakt van de openbare weg. Wat hem betreft moet duidelijk zijn dat iedereen gebruik mag maken van de openbare weg en dat een particulier niet kan bepalen of dit wel of niet mag of hieraan voorwaarden kan verbinden. Er spelen echter veel meer zaken.

Spreker vraagt zich af of een specifieke buurtproblematiek in commissie- of zelfs raadsverband zou moeten worden besproken. Wat voor de raad van belang is, is te weten of hieraan alle aandacht wordt gegeven en of alle ter beschikking van de gemeente en de burgemeester staande middelen worden benut, welnu: hij kan verzekeren dat in dezen heel ver wordt gegaan. Hij is best bereid hierover bilateraal een keer door te praten, maar meent dat dit soort zaken < er speelt immers méér in de gemeente > allemaal in commissieverband moet worden besproken.

Het vragenhalfuur wordt hierna gesloten.

A3. Notulen van de openbare raadsvergadering van 26 juni 2003. [Bijlage nr. 114]

De heer Halm was in de vergadering op 26 juni niet aanwezig, maar wil over deze notulen toch een opmerking maken.

Op pagina 8, onderaan, staat: "De vice-voorzitter merkt op: c'est le ton qui fait la musique!" Hij vraagt zich af welke muziek hier wordt bedoeld. Of is dit een vertaling van de daarop volgende vermelding: "De heer Dokter verlaat de vergadering"? Hem dunkt dat het in het algemeen beter is in de notulen gewoon Nederlands te gebruiken.

De voorzitter wijst erop dat de aangehaalde uitspraak zo is gedaan en dat wat wordt gezegd in het algemeen wordt opgeschreven. De vertaling is in elk geval níét dat de heer Dokter de vergadering verlaat! Op zich is spreker er overigens voorstander van dat in deze zaal zo weinig mogelijk Engelse, Duitse of Franse, laat staan Spaanse, uitdrukkingen worden gebruikt.

Zonder hoofdelijke stemming worden de onder nr. A3 vermelde notulen overeenkomstig het ontwerp vastgesteld.

De voorzitter stelt de vraag of het uit het oogpunt van klantvriendelijkheid te overwegen valt eerst het agendapunt B3 te behandelen.

De raad stemt hiermee in.

B3. Initiatiefvoorstel inzake steun zwembad 'De Wieke' te Nieuw-Weerdinge.

De voorzitter memoreert dat dit initiatiefvoorstel is ingediend door de fracties van PvdA, CDA, VVD, Leefbaar Emmen en Burgerbelangen Gemeente Emmen. Hij heeft begrepen dat bij afwezigheid van de heer Arends dit voorstel door mevrouw Zinnemers zal worden toegelicht.

Mevrouw Zinnemers-Warmolts merkt op dat op een letterlijk en figuurlijk zeer warme eerste augustus een groot aantal Nieuw-Weerdingers naar het gemeentehuis kwam om de wethouder een petitie aan te bieden. De wethouder meldde de mensen dat het college niet voornemens was Nieuw-Weerdinge hulp te bieden. Dat heeft de genoemde fracties ertoe gebracht te proberen een oplossing te vinden. Midden in het zomerseizoen een zwembad sluiten doe je niet zomaar, en zeker niet als het een heel warme zomer is en de vakantie nog ruim een week duurt. Dat is een combinatie van factoren die voor een zwembad weleens wil zorgen voor wat extra inkomsten.

De opkomst tijdens de demonstratie en de hoeveelheid handtekeningen waren al voldoende aanleiding om een goede oplossing te vinden. Overleg van coalitiepartijen, Leefbaar Emmen en Burgerbelangen Gemeente Emmen leidde tot de voorbereiding van een initiatiefvoorstel. Dit voorstel bepleit het verstrekken van een renteloze lening. De hoogte ervan wordt bepaald door de salariskosten van de badmeester, of zo nodig voor meerdere badmeesters gedurende de maand augustus.

Het bestuur van 'De Wieke' heeft aangegeven dat de problemen zijn ontstaan door het vertrek van de badmeester die werkzaam was in een ID-baan.

Een nadere toelichting op het voorstel hoeft niet te worden gegeven omdat dit voor zich spreekt. De indienende fracties wachten verder de beraadslaging af.

De voorzitter vraagt wethouder Klaver namens het college een reactie te geven op het initiatiefvoorstel.

Wethouder Klaver deelt mede dat het college graag uitvoering aan dit voorstel wil geven. Wel wil hij van mevrouw Zinnemers weten of het om de kosten van één badmeester gaat of om de salariskosten over augustus van alle badmeesters en het overige personeel. Het is immers goed het juiste bedrag in te vullen.

Mevrouw Zinnemers-Warmolts vermeldt dat de indienende fracties zich voorstellen te proberen de situatie van vóór het vertrek van de badmeester te benaderen.

Wethouder Klaver vraagt: dus één badmeester?

Mevrouw Zinnemers-Warmolts antwoordt bevestigend.

Wethouder Klaver stemt hiermee in.

De heer Stoffers heeft mevrouw Zinnemers zojuist horen spreken over één of méérdere badmeesters.

De voorzitter denkt dat de essentie is: toezicht van een badmeester en de kosten daarvan over de maand augustus.

Mevrouw Zinnemers-Warmolts heeft begrepen dat de vorige badmeester veel uren buiten de normale 40 uren heeft gemaakt. Mocht het zo zijn dat er door een tweede badmeester wat moet worden gecompenseerd, dan kan zij zich voorstellen dat het bedrag naar rato wordt verhoogd. In principe gaat het echter om één badmeester.

De heer Van Hees merkt op dat de politiek midden in de zomerperiode wordt opgezaaid met een heel lastig probleem. Of de problematiek, de afwezigheid van een gediplomeerde badmeester, al dan niet voorzien had kunnen worden laat hij in het midden.

Er moeten wel heel stevige argumenten zijn om niet met het initiatiefvoorstel akkoord te gaan. De D66-fractie doet dat schoorvoetend, want vindt dat de raad eindelijk eens af moet van incidentenpolitiek waarbij om de haverklap moet worden gereageerd. Er wordt soms onterecht geïnsinueerd dat iets voor de BVO wél kan en iets anders níét. Spreker wil áf van die discussies. Binnenkort zal de raad gaan praten over het Structuurplan, en dan zal de raad heel goed moeten weten wat deze wil. Als een stichting niet in staat blijkt zichzelf te redden, kan zij altijd met de politiek in gesprek gaan, maar het kan niet zo zijn dat steeds wordt gezegd: de portemonnee staat voor jullie open! De politiek zal een keer moeten uitspreken of het wel of niet verantwoord is een bepaalde voorziening in stand te houden.

De heer Schoo kan zich grotendeels aansluiten bij de heer Van Hees. Er zijn in de gemeente diverse stichtingen die hun zaken goed op de rails hebben; als voorbeeld kan hij Erica noemen. Als de raad elke demonstratie voor het gemeentehuis moet gaan honoreren, kan deze het voeren van beleid wel vergeten.

Ter oplossing van de onderhavige problematiek kan de DOP-fractie schoorvoetend akkoord gaan met de noodoplossing in het initiatiefvoorstel, doch alleen voor de maand augustus. Zij vindt dat ook eens moet worden gekeken naar de prijsstelling. Degenen die deze zomer diverse zwembaden hebben bezocht, weten dat soms € 5,- voor een uur zwemmen moet worden betaald. Er zou voor kunnen worden gekozen in dit zwembad een ochtend- en een middagkaart in te voeren. Daardoor zou de klap door het wegvallen van de ID-baan kunnen worden opgevangen.

De heer Mans zou van de heer Klaver een excuus aan de raad willen horen voor diens opmerking tijdens de demonstratie, in de trant van: kijk mensen, dáár staan de raadsleden, dáár moeten jullie zijn voor geld! Het is een opmerking die niet gepast was.

De heer Thole merkt op dat de raad in 1996 heeft besloten tot overdracht van de buitenluchtbaden aan de diverse dorpen. Eén van de voorwaarden was dat de overdracht plaats zou vinden na renovatie, aan welke voorwaarde is voldaan. Het inverdieneffect van zelfwerkzaamheid moest eveneens aan de renovatie worden besteed, hetgeen ook is gebeurd. Voorts is een jaarlijkse subsidie van f 30.000,- verstrekt, helaas zonder index.

Het zal lastig zijn de exploitatie duurzaam te houden, was één van de opmerkingen destijds van de CDA-fractie. Op de vraag of de exploitatie duurzaam zou zijn, is toen wel bevestigend geantwoord, maar het blijkt toch lastig, met name voor het zwembad in Nieuw-Weerdinge, met de helft van het aantal bezoekers van Erica en Emmer-Compasuum. Bovendien had men in Nieuw-Weerdinge een slechte start: een iets te dure renovatie, dus minder startkapitaal. Het is dan ook niet verbazingwekkend dat men uit Nieuw-Weerdinge als eerste aanklopt.

De CDA-fractie gaat akkoord met het initiatiefvoorstel. Zij ziet dit als een sympathiek gebaar richting Nieuw-Weerdinge, een gebaar van aanmoediging en ook een signaal van vertrouwen dat men het in het dorp zelf zal klaren.

De heer Ripassa is het in grote lijnen eens met hetgeen vorige sprekers hebben gezegd. De VVD-fractie wil ook graag af van het lapwerk, her en der. Het is belangrijk de zwembaden in de gemeente eens te beoordelen om te zien hoe het allemaal gaat. Daarom is het ook van belang dat de Sportnota er op korte termijn komt, opdat daadwerkelijk wordt gekomen tot beleid. Ondanks de hittegolf blijkt de inkt van die nota maar slecht te willen drogen!

De raad is voor een voldoende feit komen te staan doordat juist tijdens het zomerreces door het college werd gesteld dat geen geld in 'De Wieke' zou worden gepompt. Derhalve kon de raad niets anders doen dan heel snel een initiatiefvoorstel in elkaar flansen. De fractie zal dit zeker steunen, want voor haar geldt: afspraak is afspraak!

De heer Van Hoffen wil verduidelijken waarom de naam van de fractie van de ChristenUnie niet onder het initiatiefvoorstel prijkt. Dat is het gevolg van de omstandigheid dat dit haar wat knieperig vóór komt; zij wilde namelijk wat verder gaan dan het probleem incidenteel oplossen. Er treedt bij dit zwembad een calamiteit op < wat daarvan de reden ook moge zijn >, en dan moet beleid worden gemaakt voor het vervolg. Er komt bij dat raad en college de hand in eigen boezem moeten steken. Spreker meent dat de laatste Sportnota al van 1994 dateert; ex-wethouder Reuver was daar toen bij betrokken. Die nota is door de raad afgeschoten en nadien is er nooit meer een Sportnota verschenen. Er is dus reden om te zeggen: los dit nu op, leg een claim op de vereniging om ervoor te zorgen dat de exploitatie rond komt en bekijk een en ander mede in het kader van de Sportnota.

De wethouder heeft inderdaad gezegd dat het college niet van plan was iets te doen. Dat is uiteraard het goede recht van het college, maar de wethouder had ook kunnen zeggen dat wél wat zou worden gedaan. In het dualisme past dat net zo goed; zoiets kan dan later in de raad worden verdedigd. Het past evenwel ook in het dualisme dat, als het college niets doet, de raad het initiatief neemt. Dat zal de fractie ook ondersteunen, al komt het haar wat zunichtes voor.

De heer Dijkgraaf stelt voorop dat dit probleem een structurele oplossing moet krijgen. Deze maand heeft men kunnen zien dat een gemeenschap die veel over heeft voor een voorziening als het zwembad het gelijk aan haar zijde heeft. De gemeente kan het eenvoudig niet maken haar deze basisvoorziening te onthouden. Ook in dit geval blijkt maar weer wat de prijs van privatisering is. Telkens blijkt dat daarbij alleen maar verliezers zijn, met name de mensen aan wie de privatisering is opgedrongen.

De fractie van GroenLinks zal het initiatiefvoorstel natuurlijk steunen. Wel wekt het bevreemding dat niet gewoon is gezegd: tot het einde van het seizoen; qua geld zal het niet zo heel veel uitmaken. Daarna kan worden gezien hoe het verder moet. Nu gaat het om een overbrugging van twee

weken. Spreker heeft de indruk dat Nieuw-Weerdinge nu met een pleistertje de wond kan aflakken. Daarmee is de wond echter niet genezen. De fractie zou er dan ook voorstandster van zijn als tot het einde van het seizoen een oplossing wordt geboden.

Een vraag is verder: waarom moet het bestuur een structurele oplossing zoeken? Is het niet zo dat de gemeente heeft besloten via privatisering zaken af te stoten en in feite heeft gezegd: jullie mogen nu zelf zorgen dat het verder allemaal goed gaat?

Ook sprekers fractie vindt dat dit soort problemen structureel moet worden opgelost bij de behandeling van de Sportnota. Graag een uitspraak over het tijdstip waarop over deze nota eindelijk besluiten genomen kunnen gaan worden.

Wat de wethouder tijdens de demonstratie heeft gezegd vond spreker van een bedroevende kwaliteit. Het is erg gemakkelijk op het podium te gaan staan, vele handtekeningen in ontvangst te nemen en vervolgens te zeggen: u moet niet bij mij zijn, maar bij de gemeenteraad! Zo moet men hier niet met elkaar omgaan. Wat hem betreft dan ook een dikke onvoldoende, maar misschien was wethouder Klaver vanwege de hittegolf een beetje uitgedroogd!

De voorzitter merkt op dat een groot deel van de bijdragen nogal aan het adres van het college was gericht, doch dat het gaat om een initiatiefvoorstel van vijf fracties. Daarom wil hij het woord aan mevrouw Zinnemers geven om te reageren op hetgeen naar voren is gebracht.

Mevrouw Zinnemers-Warmolts geeft aan dat de indiene fracties voor de voorgestelde oplossing hebben gekozen omdat het nu niet de tijd is om te kiezen voor een structurele oplossing. Daarover moet worden gesproken op het moment waarop de Structuurnota en de Sportnota worden behandeld.

De kwestie was dat het probleem halverwege het seizoen ging spelen. Omdat het zwembad verplichtingen heeft, bijvoorbeeld jegens mensen die zwemlessen volgen, moest er een oplossing komen. Om die reden is voor het initiatiefvoorstel in deze vorm gekozen.

Wethouder Klaver was ten tijde van de demonstratie níét uitgedroogd, zoals de heer Dijkgraaf veronderstelde. Overigens heeft een dijkgraaf wel verstand van water!

Vervolgens een reactie aan de heer Mans. Het college heeft een besluit genomen dat niet aardig was voor Nieuw-Weerdinge. Gegeven dat besluit, bleef er echter maar één adres voor de mensen over, het adres van de raadsleden, de volksvertegenwoordigers. Hij snapt best dat zij, allen in de schaduw onder een boom staande, zich overvallen voelden, maar zij waren op dat moment aan zet, zij moesten zeggen wat zij wilden. Dat is nu gedaan. Het college waardeert dat en zal dit ook keurig uitvoeren. In zijn beleving is er met de gang van zaken dus helemaal niets mis.

De heer Van Hoffen merkt op dat mevrouw Zinnemers aangaf dat deze oplossing is gekozen omdat er geen structurele oplossing voorhanden is. Echter, het voorstel gaat uit van een lening die de volgende jaren zal belasten. De fractie van de ChristenUnie had willen streven naar een

incidentele bijdrage voor dit seizoen en naar een structurele oplossing door de vereniging zelf.

De heer Dijkgraaf heeft behalve van water van nog veel meer dingen verstand!

Hij heeft in eerste termijn gevraagd waarom de voorgestelde periode is genomen en niet tot het einde van het seizoen. Dat had hem logischer geleken dan alleen deze maand.

De heer Stoffers wil er, in verband met de vraag van de wethouder of het om één badmeester gaat, op wijzen dat in het initiatiefvoorstel onder punt 2 duidelijk staat: "de hoogte van de renteloze lening is gelijk aan de salarislasten over de maand augustus 2003." Het kunnen dus meerdere badmeesters zijn.

De heer Ensink is betrokken geweest bij de voorbereiding van het initiatiefvoorstel en voelt zich daar dan ook mede verantwoordelijk voor. Er is niet verder gegaan omdat dit direct consequenties zou hebben gehad voor de baden in Emmer-Compascuum, Erica en Weiteveen. Het luistert dus erg nauw.

Mevrouw Zinnemers-Warmolts zegt dat over deze oplossing overleg heeft plaatsgevonden met het bestuur van het zwembad. Zodoende is gekomen tot deze formulering. De indieners gaan ervan uit dat het zwembadbestuur zich hierin kan vinden.

Wethouder Klaver meent dat er geen woord Frans in het initiatiefvoorstel staat. Er wordt inderdaad gesproken over de salarislasten over de maand augustus, maar als de heer Stoffers dóór leest, ziet deze dat het gaat om 'de salarislasten van de badmeester'. Spreker heeft mevrouw Zinnemers in eerste termijn al gevraagd of het om één badmeester gaat, en zij heeft daar 'ja' op gezegd. Hij houdt dus vast aan één badmeester.

Mevrouw Zinnemers-Warmolts wijst erop in tweede termijn te hebben gezegd dat de badmeester in de ID-baan 60 uur in de week werkte. Als een nieuwe badmeester korter werkt en er derhalve meer mensen nodig zijn om de 60 uur in te vullen, kan zij zich voorstellen dat er iets meer aan salarislasten wordt betaald dan alleen maar voor de ene badmeester. Wellicht zal er een tweede nodig zijn, dat is bedoeld.

De heer Ripassa vindt de wijze waarop nu wordt gediscussieerd absoluut niet getuigen van de grootheid van de raad. Hem dunkt dat de raad zich gewoon aan de tekst moet houden en zou aan wethouder Klaver willen zeggen: pak het nu op!

De voorzitter denkt dat de bedoeling helder is.

Wethouder Klaver stelt vast dat het college met mensen in Nieuw-Weerdinge contact heeft gezocht. Uit dat contact rolde een bedrag van € 15.000,-. Vervolgens is contact opgenomen met de indieners van het initiatiefvoorstel, die lieten weten dat dit niet de bedoeling kon zijn. Er is toen contact gezocht met de penningmeester van het zwembad,

waarin werd uitgekomen op € 7.900,-. Ook dat viel niet in goede aarde bij de indieners van het voorstel. Nu gaat het om een bedrag van € 4.960,- moet men hém niet verwijten dat hij naar een bedrag zoekt waarover verder geen gedoe komt.

De voorzitter informeert waarop het bedrag van € 4.960,- is gebaseerd.

Wethouder Klaver antwoordt: op alle openingstijden plus een uur per dag extra.

De voorzitter stelt vast: dus de bedrijfstijd maal de loonkosten per uur.

Mevrouw Zinnemers-Warmolts deelt mede dat de indieners daarmee akkoord kunnen gaan.

Met inachtneming hiervan wordt vervolgens zonder hoofdelijke stemming conform het onder B3 vermelde initiatiefvoorstel besloten.

De voorzitter zegt dat het college uiteraard zal zorgdragen voor de uitvoering van dit besluit.

De voorzitter draagt de leiding van de vergadering over aan de vice-voorzitter.

B1. Kadernota 2004. [Bijlage nr. 110]

De vice-voorzitter vermeldt dat bij dit agendapunt het dualisme volop aanwezig kan zijn. Het gaat om richtinggevend uitspraken die het college zal meenemen en beoordelen bij de opstelling van de begroting.

De heer Schoo wordt van de Kadernota niet vrolijk. Vanaf 2003 tot en met 2007 worden geen voordelen en alleen maar nadelen vermeld. Dat houdt in dat wellicht in eigen vlees moet worden gesneden. Dat zou voor hem niet zo erg zijn, want een killootje of 20 kan er wel af! Als dat de kwestie zou zijn, zou het probleem zó opgelost zijn!

Na de Kadernota eerst eens vluchtig te hebben doorgelezen, heeft hij dat dit weekeinde eens grondig gedaan. Inderdaad zal de gemeente in eigen vlees moeten snijden. De suggestie van de DOP-fractie, hier al meermaals geuit, is dat eens moet worden gekeken naar het aantal ambtenaren in dit huis en naar het aantal externe bureaus dat wordt ingehuurd voor problemen die de ambtenaren niet 1-2-3 kunnen oplossen. Beide kolommen gaan gestaag omhoog. Daarin zou de DOP-fractie toch wel verandering willen brengen. Dat is haar eerste voorstel om te komen tot bezuiniging.

De huidige economische toestand en wat het land respectievelijk de gemeenten op Prinsjesdag over zich heel zullen krijgen hoeft niet te worden uitgelegd. In elk geval zal er iets moeten gebeuren. Waar het bedrijfsleven efficiënter gaat werken, mensen ontslaat en mensen 'in de wacht zet', zal de lokale overheid hiernaar ook moeten kijken. Op het gebied van efficiënt werken is volgens de fractie nog een inhaalslag te maken.

Voorts zal eens heel eerlijk moeten worden gekeken naar het aantal wethouders in de gemeente Emmen. Kan daar niet ook een slag worden gemaakt? Zijn al die wethouders wel nodig? Spreker geeft daar nu geen waardeoordeel over, maar vindt wel dat daarnaar eens kritisch moet worden gekeken.

Hetzelfde geldt voor de raad: er zou eens naar het aantal raadsleden kunnen worden gekeken. Dat is in deze periode natuurlijk niet mogelijk, maar in het kader van bezuinigen en efficiënt werken zou in de toekomst van 39 zetels naar bijvoorbeeld 32 zetels kunnen worden gegaan.

De heer Van Hoffen wijst erop dat het aantal raadsleden voor een gemeente wettelijk is bepaald.

De heer Schoo zegt dat volgens hem in de wet níét staat dat omwille van efficiëntie het aantal zetels niet mag worden verlaagd. Het mag niet gedurende een zittingsperiode, maar hij zou daar voor de toekomst toch eens kritisch naar willen kijken. Er kan wel worden gezegd dat het aantal ambtenaren moet worden verlaagd, doch er moet worden gekeken naar het héle bedrijf, dus eveneens naar de raad en de wethouders.

Het klopt dat eerder opgelegde taakstellingen niet zijn gehaald. Niettemin moet toch eens kritisch door de héle organisatie heen worden gegaan, al is dat niet leuk. Misschien is het ook wel aan te bevelen als raad in een soort workshop eens te bekijken wat er eventueel nog is te bereiken. De DOP-fractie dunkt dat dit nodig is; de voorgelegde cijfers nopen daartoe.

De fractie zou het eveneens op prijs stellen eens te horen wat het inkoopproces nu precies heeft opgeleverd en of daar nog wat te halen is.

De zaken die de gemeente op basis van wettelijke verplichtingen moet uitvoeren zullen eveneens tegen het licht moeten worden gehouden. Als de kaasschaafmethode gehanteerd gaat worden < daarop draait het meestal uit >, moet dit een zodanige wending worden gegeven dat het alle lagen van de bevolking betreft, en niet alleen de onderkant van de samenleving. Omdat die groep vrij groot is, bestaat de neiging juist voor deze mensen zaken uit te stellen of niet uit te voeren.

Hij zou in concreto op alle vermelde punten kunnen ingaan, maar wil volstaan met één: de groenvoorziening. Hij heeft deze zomer meegemaakt dat een ambtenaar of een ingehuurde kracht vier keer langs zijn deur kwam om onkruid weg te branden. Op provinciale wegen in de gemeente wordt onkruid verwijderd met een middel dat in het milieu afbreekbaar is en dit is slechts één keer nodig. Het lijkt hem dan ook goed te bezien hoe efficiënter met onkruidbestrijding kan worden omgegaan.

Het voorstel is de Kadernota 2004 voor kennisgeving aan te nemen, en de DOP-fractie doet dat. Alles komt uiteraard terug bij de begrotingsbehandeling. Spreker heeft geprobeerd aan te geven waar zijn fractie aan denkt, zal daarop graag een reactie van het college horen en is benieuwd wat de andere fracties aan suggesties hebben.

De heer Dijkgraaf stelt vast dat de nota zwaar weer aan geeft en dat er volgens het college fors zal moeten worden bezuinigd. Ook wordt in deze Kadernota aangegeven dat

alle beschikbare structurele en incidentele ruimte besteed is.

Wat de fractie van GroenLinks betreft waren zaken die in de Kadernota worden vermeld voorspelbaar, ook al een jaar geleden. Waarom heeft het college een en ander niet voorzien? Vooruitzien is toch het kenmerk van goed bestuur! Waarom is er eind verleden jaar een rooskleurig beeld gegeven, terwijl de gemeente volgens het college nu in zwaar weer zit? De laatste tijd zijn er plotseling tekorten opgedoken bij de wethouders Klaver en Holman. Moet de raad op korte termijn nog meer van dit soort onprettige verrassingen tegemoet zien? Of is het wachten op de komst van een of andere goedheiligman? Dit is op z'n minst niet sterk te noemen.

Het college laat in deze Kadernota de taakstellingen uit 1998 los. Ze worden zomaar geschrapt. Naar de mening van de fractie kan dit niet. Dergelijke, niet de minste besluiten, dienen volgens haar gewoon uitgevoerd te worden. Gaarne een reactie van het college.

Ook dient de vraag te worden gesteld of een bezuinigingsoperatie zoals voorgesteld wel in een dergelijk draconische omvang nodig is. In *Binnenlands Bestuur* was niet voor niets te lezen dat de uitkeringen uit het gemeentefonds meevallen, althans niet onder de nulgrens uitkomen. Waarom wordt in de Kadernota dan uitgegaan van een percentage van 0.25?

Op pagina 4 schrijft het college dat de verhoging van de rioolretributie voor de komende jaren 0% is. De fractie van GroenLinks vindt echter dat retributies < heffingen voor door de overheid geleverde diensten > 100% dekkend horen te zijn. Dat zou een hoop geld opleveren. Willen b. en w. een dergelijke gedachtegang in hun overwegingen meenemen?

Ten aanzien van de wegen wordt in de nota de CROW-norm (2.3) gesteld. Is deze niet veel te hoog, met alle negatieve financiële gevolgen van dien?

Bij het openbaar groen zou bekeken kunnen worden of dat allemaal gemeentelijk bezit moet blijven. Van verschillende kanten zijn geluiden te horen over het verkopen van stroken aan bewoners. Van veel mensen is trouwens ook te horen dat zij dat best graag zouden willen. Dat kan een aardig bedrag opleveren.

Wat de fractie van GroenLinks betreft dient er direct een stop op het inhuren van externe bureaus te komen. Het is van de gekke dat de gemeente steeds maar dure bureaus inhurt. Op deze wijze zal zij nooit de expertise krijgen om zelf onderzoeken uit te voeren en blijft zij afhankelijk van deze zogenaamde zesde macht. (Spreker kan het college een leuk boekje van GroenLinks overhandigen waarin precies wordt beschreven hoe het allemaal in elkaar steekt.) Hierdoor krijgen de Emmense ambtenaren nooit de deskundigheid die bij hen zou moeten passen.

Al jaren geleden heeft de fractie van GroenLinks gesproken over efficiency bij de gemeente. Zij had toen al knopen willen doorhakken, maar de gemeenteraad heeft dit steeds vooruitgeschoven en geen besluiten genomen. Het wordt nu tijd daarmee een start te maken, natuurlijk in zeer goed overleg met alle betrokkenen. Dit heeft ook te maken met wat zojuist is gesteld, want door deskundigheid en ontschotting zal de burgervriendelijkheid alleen maar toenemen en kan de gemeente in haar rol groeien. Nu ligt er

wederom een kans om daadwerkelijk een start te maken met echte efficiency en ontschotting; noem het maar integraal werken. Dat levert volgens de fractie veel geld op. Spreker wil niet direct spreken over ontslagen, maar eerder denken aan natuurlijk verloop, vacaturestops en dergelijke. Vervolgens nog een vraag over het collegeprogramma. Hooft daar niet ook het dekken van extra kosten bij? De raad hoeft daar dan ook geen enkele uitspraak over te doen.

De OZB is altijd een 'hot item'. De fractie verzoekt het college te onderzoeken of de gemeente de OZB zodanig kan inrichten dat de vervuiler betaalt. Ook dat kan weer een hoop geld opleveren.

Een bespreking over de invoering van een honden- en kattenbelasting zou evenmin uit de weg moeten worden gegaan. Ook hier geldt: de vervuiler dient te betalen.

Verder kan een spoedige en volledige invoering van het initiatiefvoorstel van GroenLinks over 'open source software', dat in september zal worden besproken, veel geld opleveren.

Verder zou te overwegen zijn overbodige, leegstaande bedrijfsgronden te verkopen, want het braak liggen van zo veel bedrijventerreinen in Emmen kost de gemeenschap handenvol geld en levert niets op.

Hetgeen de GroenLinks-fractie nu naar voren heeft gebracht is een voorschot op de komende begrotingsbehandeling. Spreker heeft het college reeds een aantal waardevolle suggesties aangereikt, naast een aantal kritische noten waar het lering uit zou kunnen trekken. Hij hoopt dat het college zal ingaan op de GroenLinkse inbreng.

De heer Van Hees merkt op dat de Kadernota al in juni zou worden besproken, waarvoor de D66-fractie reeds het een en ander op papier had gezet. Na de vakantieperiode heeft hij dat eens nagelezen en hij is blij dat heeft gedaan. Het gaat er tenslotte om dat met suggesties in de toekomst wat kan worden gedaan. Hij moet er niet aan denken dat de Kadernota in de junivergadering nog was besproken, want denkt dat de discussie dan naar een bedenkelijk niveau zou zijn gezakt, gezien het late tijdstip en het feit dat iedereen aan vakantie toe was.

De D66-fractie vindt dat geen prettige start kan worden gemaakt met het instrument dat de raad in handen heeft gekregen, de programmabegroting. De raad zal straks worden geconfronteerd met een begroting die echt niet florissant is. De fractie had liever anders willen beginnen, had willen meedenken over de vraag wat wel en niet kan. Nu is er nog slechts één mogelijkheid: aangeven wat niet meer kan.

Wat kan er in amper een jaar veel veranderen op gemeentelijk financieel terrein! Wie had dit bij de begroting 2003 en de meerjarenbegroting verwacht? Heel weinigen of misschien wel niemand! Er werden door het college of de ambtelijke organisatie geen signalen uitgezonden, er was een sluitende begroting, er was wel een forse risicoparagraaf, maar die hoefde niet gekwantificeerd te worden. Wat nu wordt gepresenteerd is verbazingwekkend. Het lijkt erop dat de raad voor de gek is gehouden of heeft zitten slapen. De uitspraak van Bredero: "Het kan verkeren", is hier niet van toepassing. De fractie zou van de wethouder van financiën toch enige tekst en uitleg willen hebben over het

feit dat er in vijf/zes maanden zo'n gigantische omslag op financieel terrein is ontstaan.

De kern van deze nota is het sombere financiële perspectief voor de komende jaren. Op de extra kosten voor sport en reiniging zal binnenkort op gepaste wijze worden teruggekomen. Wil het college zo spoedig mogelijk op basis van de recentste informatie het voorgenomen regeringsbeleid doorrekenen, met name wat het gemeentefonds betreft? In de Kadernota wordt een negatief scenario geschetst, doch de fractie denkt dat het iets positiever zal zijn. In elk geval zullen de onlangs geconstateerde tekorten moeten worden betrokken bij de begroting 2004 en de meerjarenbegroting. Het zal voor iedere fractie een uitdaging zijn te komen tot een sluitende begroting, zeker als het meerjarenperspectief er niet goed voor staat. Bestaand beleid, nieuw beleid en de belastingdruk zullen achtereenvolgens moeten worden heroverwogen. Sprekers fractie vraagt < en dan niet omdat de VVD in de vakantieperiode fors aan de bel heeft zitten trekken of omdat de PvdA een visie heeft gegeven op de ambtelijke organisatie; ook de D66-fractie heeft daar in juni opmerkingen over gemaakt > op voorhand een bezuinigingsoperatie in te gaan die de gevolgen voor de leefbaarheid in de gemeente tot een minimum beperkt houdt en zich met name richt op een scherpe beschouwing van de personele lasten. Zij wenst een bepaald huisje, zijnde het gemeentehuis, niet meer als heilig te beschouwen. Het is aan de burgers niet meer goed uit te leggen dat voorzieningen onder druk komen te staan of verdwijnen, dat lokale lasten stijgen en dat de groei van de ambtelijke bezetting als een onaantastbaar gegeven voor de eeuwigheid wordt gezien. Er kan naar de mening van de fractie efficiënter c.q. integraler worden gewerkt. Vacante arbeidsplaatsen hoeven niet direct te worden ingevuld als er binnen een dienst een herverdeling van werk wordt doorgevoerd. De fractie is van mening dat serieus moet worden gekeken naar een vacaturestop < misschien moet die zelfs dwingend worden opgelegd > en naar uitbesteding of privatisering. Dat zijn voor haar belangrijke aandachtspunten, want zij kunnen het nodige financiële voordeel opleveren en de kwaliteit van de dienstverlening op aanvaardbaar niveau houden. De VVD-fractie heeft het over 200 arbeidsplaatsen, de PvdA-fractie over 3%, terwijl de D66-fractie vindt dat een en ander genuanceerd moet worden benaderd. Met zomaar een aantal plaatsen noemen moet men voorzichtig zijn.

Ook de forse kosten van externe bureaus en de personele lasten baren de fractie zorgen. De notitie Beheersing personele kosten, een notitie die in het college op 4 maart 2003 is besproken en waarin gewag wordt gemaakt van de omstandigheid dat er in 2001 voor aanzienlijke bedragen derden of tijdelijk personeel in het productieproces is ingeschakeld, heeft de fractie de wenkbrouwen doen fronsen. In een bericht in *de Volkskrant* precies wordt aangegeven wat onder andere de gemeente Emmen aan tijdelijke arbeidskrachten en externe bureaus uitgeeft. Dat blijken forse bedragen. Er zijn overschrijdingen waarvoor structureel € 1 miljoen moet worden ingeboekt. Kortom, de bedrijfsvoering levert een fors aandeel in de tekorten. De gemeente is de grip op de externe bureaus, weleens de zesde macht genoemd, echt kwijt. Daar moet de gemeente voor uitkijken, los van het feit dat er ook veel slechte externe bureaus zijn. De fractie vindt het van belang dat alleen met toestemming

van de raad externe bureaus ingehuurd kunnen worden. Specifieke deskundigheid kan ook intern worden opgebouwd, bijvoorbeeld door met andere gemeenten samen te werken.

Met de taakstelling van in elk geval 1% minder ziekteverzuim is al een hoop financieel gewin te bereiken. Bovendien hoeft dan minder personeel te worden ingehuurd. In het collegeprogramma wordt dat nagestreefd, en spreker vindt dat dit nu ook snel moet worden ingeboekt.

De D66-fractie wil de raad meegeven dat bij bezuinigingen niet moet worden gekozen voor een algemene benadering, de Hollandse kaasschaaf. Het is niet meer slechts een kwestie van schaven, want gegeven de financiële situatie zal er gesneden moeten worden, misschien zelfs gehakt. Er moeten duidelijke keuzes worden gemaakt uit het beschikbare beleidsaanbod, om vervolgens het beleid dat de voorkeur verdient en een evenwichtige, sociale infrastructuur niet aantast met een fatsoenlijk budget tot z'n recht te laten komen.

Houd subsidies en incidentele uitgaven eens tegen het licht. In tijden waarin meevaller op meevaller werd gestapeld is er hier en daar veel extra's voor de burgers gedaan. De raad moet nu kijken naar nut en noodzaak van de vele arrangementen. Er kan aan worden gedacht geld te laten bijleggen, misschien wel door het maatschappelijk middenveld. En zijn alle diensten wel kostendekkend?

Vervolgens wil spreker enige opmerkingen maken over de classificatiegroepen die in de Kadernota zijn genoemd.

Classificatiegroep I:

In het licht van de takendiscussie komt het de D66-fractie vreemd voor dat bestaande taakstellingen worden geschrapt. Zij verzoekt het college om een verklaring voor deze op het oog contraproductieve suggestie. Door het tijdsverloop zouden deze onvoldoende aansluiten op de gemaakte beleidskeuzes en -richtingen. Met andere woorden: als je maar lang genoeg wacht en geen keuzes durft te maken, dan kom je vanzelf tot deze formulering. Wat de fractie betreft worden deze taakstellingen gehandhaafd. En de 30% budgetaanpassing blijkt zo langzamerhand een lastige erfenis te worden.

De fractie vraagt zich af of wat het college opmerkt over de grondexploitatie echt hard nodig is, dan wel of het genoemde bedrag wellicht kan worden gehalveerd.

Classificatiegroep II:

Het college maakt hier een aantal opmerkingen over de uitvoeringskosten sociale zaken. Op voorhand zo veel structureel inboeken is naar het inzicht van de D66-fractie niet gewenst.

Ook heeft zij moeite met het structurele bedrag betreffende arbokosten. Bij aanvang zal dit niet nodig zijn. Genoemde zaken hoeven geen terugkerende acties te zijn, anders doet de Arbo-dienst het haars inziens niet goed. In principe moet diens werk wat gaan opleveren, namelijk minder ziekteverzuim.

Wat het onderdeel 'onderhoud/beheer kapitaalgoederen' betreft: hierover zal worden gesproken als het Structuurplan een de orde is. Dan zullen moeilijke keuzes moeten worden gemaakt. De Groenvisie is al wél aan de orde geweest. Daarbij heeft de D66-fractie gepleit voor het verantwoord afstoten van openbaar groen.

Classificatiegroep III:

Deze heeft eigenlijk de minste prioriteit en te dien aanzien moet dan ook een afwachtende houding worden aangenomen. In het voorgenomen beleid en in het collegeprogramma worden gelden vrijgemaakt voor voorstellen waarop de raad nog weinig zicht heeft. Waarom zou dit alles moeten worden uitgevoerd? De alternatieven zijn niet bekend. Het zou goed zijn succesvolle en niet-succesvolle projecten in het GSB in beeld te brengen. Bij het Structuurplan zullen er keuzes voor de lange termijn moeten worden gemaakt. Of het uitgangspunt kernhiërarchie, de kwadranten, als de juiste wordt gezien zal de fractie bij de bespreking van het plan van aanpak eerste fase Structuurplan (agendapunt B2) aangeven. Dat wordt de spil van de te voeren discussie.

Voor de realisering van een nieuw theater is een PPS-constructie voor de fractie een harde voorwaarde.

Zij beseft heel goed dat het heel lastig is aan te geven wat in classificatiegroep III wel of niet moet worden gedaan. Wat in de beleving van het college onontkoombaar is, geldt voor de fractie voor 90 of 95% eveneens. Anders ontstaan er problemen.

De PvdA-fractie heeft in juni gevraagd te reageren op een drietal voorstellen, en wel aangaande de brede school, de veiligheid en de arbeidsparticipatie. De brede school is al vaak besproken. Daarvoor zijn lijnen uitgezet en het is goed daarmee door te gaan. Tegen het onderwerp 'veiligheid' kijkt de D66-fractie op de zelfde manier aan als de PvdA-fractie. De uitwerking is een ander verhaal, maar het uitgangspunt 'terug naar de basis, de wijken en de burgers' moet het vertrekpunt zijn. Als dat niet wordt gedaan, is het een verloren missie, vandaar dat dit ook in het vaandel van de D66-fractie staat. Verder staat zij zeer achter arbeidsparticipatie, wetende dat D66 in 'Den Haag' in een kabinet zit dat op het sociale vlak z'n gezicht dreigt te gaan verliezen. De Emmense fractie wil haar sociale gezicht wél laten zien en ten aanzien van dit aspect haar nek blijven uitsteken.

De heer Huttinga moet eerlijk bekennen dat hij bij het lezen van de Kadernota 2004 zo nu en dan een besmuikte glimlach niet kon onderdrukken. Een vreemd 'deja vu'-gevoel maakte zich van hem meester. Eigenlijk was dat niet goed.

De vice-voorzitter vraagt of hij dit mag vertalen als: ik heb het al gezien!

De heer Huttinga vindt dat wel een heel lichte vertaling!

De heer Van Hoffen zou het nooit hebben uitgesproken en het ook niet hebben kunnen uitspreken!

De heer Huttinga meent dat het in Nederland een vrij gebruikelijke term is.

Hij kon zich niet voorstellen dat de gemeente opeens in zo'n zorgelijke financiële situatie terecht was gekomen. Maar toch: een bijna niet voor te stellen scenario ontvouwde zich voor hem. Tekorten oplopend naar wellicht ruim € 19 miljoen in 2007 bij ongewijzigd beleid en met uitvoering van de voornemens, of alleen op grond van de zogenaamde onontkoombare zaken en uitgaven met een ver-

plichtend karakter een tekort van circa € 11,5 miljoen. Was het een sprookje? Helaas niet!

Vervolgens heeft hij er thuis vier jaargangen algemene beschouwingen en Perspectiefnota's bij gepakt. Wat een positivisme van de kant van het college! De raad moet ook de hand in eigen boezem steken, want er volgden wel steeds raadsbesluiten. Maar bij de genoemde stukken zette de fractie van de ChristenUnie telkens wel stevige kanttekeningen, vooral gericht op de financiële onderbouwing van de diverse boekwerken. Haars inziens was het positieve beeld te vaak gebouwd op een te dunne laag zekerheid. Steeds maakten diverse onzekere heroverwegingen deel uit van het sluitend maken van begrotingen. Steeds was er sprake van incidentele afdekkingen, of was er sprake van voornemens met een onzekere afloop, zoals de inkoop-taakstelling, en daar was het college nog wel zo optimistisch over. Ook is het college gewaarschuwd voor het stuwmeer aan onderhoud dat er aan zat te komen, enzovoort.

Wat komt de fractie nu helaas tegen? Spreker noemt enkele posten:

- oude taakstellingen uit nota bene 1998, groot ruim € 2,5 miljoen, waaronder een grote post EMCO waar de fractie altijd aan getwijfeld heeft;
- het organisatieontwikkelingstraject;
- de inkoop-taakstelling;
- een groot deel van de bestuursopdracht GTMR;
- diverse organisatieontwikkelingen die juist meer geld kosten;
- kosten voor werving en bovenformatief personeel die niet waren begroot;
- onderhoud groen dat al zo lang achterblijft bij wat wenselijk is;
- de al lang slepende accommodatiekwesties, samen goed voor enorme bedragen.

Verder komt de fractie vele grotere en minder grote zaken tegen die minder of meer voorzienbaar waren of zich plotseling aandienen. Daarbij komt een behoorlijk tegenzittende economie die landelijke en regionale gevolgen met zich brengt.

Om het donkere scenario tegen te gaan spreekt het college van 'teruggroeien'. Omdat iets niet terug kan groeien, behalve misschien aardnootjes, vindt de fractie de elders genoemde term 'hervinden van evenwicht' beter. De schaal slaat momenteel flink door naar de verkeerde kant, en dat betekent krimpen aan de uitgavenkant of groeien aan de inkomstenkant. Om het ene niet overmatig te belasten, zul je beide moeten doen.

Het college vraagt de raad mee te denken over dekkingsmogelijkheden en uitgavenbeperkingen. De ChristenUnie-fractie zou willen dat eerst eens de oude taakstellingen worden gehaald. Er zijn in 1998 meer taakstellingen ingezet die wél met het gewenste gevolg zijn ingevuld. De afdelingen die dat toen gepresteerd hebben, zouden anders collega's beloofd zien worden voor tijd rekken. Verder heeft de toenmalige 98%-operatie bij sommige bedrijfsonderdelen niet geleid tot opnieuw tellen van 0 tot 98%, maar tot 102%. Dat was niet de bedoeling, maar toch zijn zo taakstellingen ingevuld met inkomsten, in plaats van heroverwegingen. Dat is naar de mening van sprekers fractie niet correct.

De fractie van de ChristenUnie zou willen dat het organisatieontwikkelingstraject op basis van de INK-meting niet gepaard gaat met uitzet van lasten, maar dat nu eens echt kritisch wordt gekeken naar elke werkplek, het echte nuttige effect ervan en de effectiviteit van elk organisatieonderdeel. Deze zaken moeten goed onder de loep worden genomen, desnoods maar eens met behulp van een afgrenzing van het budget, zoals eerder al door meerdere fracties is aangegeven.

Wat kost de gemeente de meer dan 600 hectaren strategische gronden, en wat voor mogelijkheden zijn er om daarop in te krimpen?

Voorts bepleit de fractie waar mogelijk herinzet van bovenformatieven, bijvoorbeeld middels omscholing. Daar moet op gestuurd worden.

Wat zijn de positieve financiële effecten van het teruglopen van het ziekteverzuim? Is daar al wat van te zeggen?

Het Structuurplan moet mede een kapstok worden waaraan keuzes worden gehangen die moeten leiden tot inkrimping. Daarbij moet de kwadrantenbenadering leidend zijn. Echter, voorop staat dat eerst intern moet worden gekeken naar de mogelijkheden tot heroverweging, waartoe al vele suggesties zijn gedaan. Onderzoek die eerst goed, inclusief de ideeën uit de organisatie en die van het college zelf, en kijk daarna pas naar extern te behalen voordelen.

De heer Halm zegt dat de fractie van Burgerbelangen Gemeente Emmen dit stuk met verbazing heeft bekeken. De Kadernota is een stuk met een wirwar aan cijfers, waarvan de uitkomst een zeer groot tekort laat zien. Verleden jaar nog een sluitende begroting, nu een groot gat in de begroting. Heel veel dingen zijn niet meegenomen, zoals de heer Kuper al aangaf in de commissie, onder andere een tekort van € 3,4 miljoen bij EMCO, tekorten op sportparken in Klazienaveen en de Rietlanden en uitbreiding ambtelijk apparaat met juridische medewerkers. De BGE-fractie is voorstandster van het uitgangspunt: wees zuinig met wat je hebt en houd dat op peil, denk daarna pas aan nieuwe projecten. Wat de fractie betreft moet zeker worden gekeken naar een beperking van de inschakeling van externe bureaus. Ook het versnellen van uitbreidingsplannen voor woningbouw zou positief meewerken. Verder levert het verkopen van groenstroken veel geld op en bespaart dit onderhoud.

De BGE-fractie sluit zich aan bij de suggestie van de heer Schoo en neemt de Kadernota voor kennisgeving aan, want voor haar is dit een momentopname.

De vice-voorzitter vraagt wat de heer Halm bedoelt toen deze verwees naar een suggestie van de heer Schoo.

De heer Halm doelde op de besparing op de fracties.

De heer Schoo heeft gezegd wel in eigen vlees te willen snijden, maar dit gaat hem toch wat te ver.

De heer Leutscher stelt dat de boodschap in de voorgelegde Kadernota duidelijk is: de financiële situatie van de gemeente Emmen is buitengewoon zorgelijk. Beperking van de inkomsten, grote ambities en onverwachte grote financiële tegenvallers dwingen de gemeente duidelijke en

doeltreffende keuzes te maken. Ook de junicirculaire biedt de gemeente financieel geen perspectief, integendeel. Daarnaast moet met angst en beven de septembercirculaire tegemoet worden gezien. Het oplossen van de financiële problemen vraagt om een tweeledige aanpak: één gericht op de korte termijn en één gericht op de lange termijn. Spreker wil zich nu eerst richten op de korte termijn, de begroting 2004. De vraag die daarbij centraal staat is helder: hoe knopen we de eindjes aan elkaar? Of politiker geformuleerd: op welke wijze kan de begroting minimaal sluitend worden gemaakt? De VVD-fractie doet daartoe de volgende zeven voorstellen.

Ten eerste vindt zij het niet acceptabel dat de uit 1998 daterende taakstellingen worden losgelaten. Naast het feit dat te realiseren bezuinigingen reeds als resultaat waren ingeboekt, blijkt het idee van de zogenaamde concentrische cirkels een wassen neus te zijn geweest. Daarnaast is de fractie van mening dat 'wethouderlijke' ongehoorzaamheid niet mag worden beloond. Anders gezegd: het niet doorvoeren van bezuinigingen binnen de eigen portefeuille mag niet leiden tot afstel.

In de tweede plaats is de fractie van mening dat ook in 2004 het ziekteverzuim verder dient te dalen. Bij het opstellen van de begroting dient haars inziens dan ook rekening te worden gehouden met nogmaals een daling van 1,5%.

Ten derde stelt de VVD-fractie voor in het kader van de onkruidbestrijding op een gerichte wijze chemische bestrijdingsmiddelen te gaan gebruiken. Naast het feit dat dit effectiever is, gaat het gepaard met besparingen op personeel en middelen.

In de vierde plaats ziet de fractie mogelijkheden voor bezuinigingen bij de werkloosheidsbestrijding. Zij vraagt zich serieus af of investeringen in de zogenaamde fase 4-werklozen opwegen tegen de baten.

Als vijfde mogelijkheid van kostenbesparing ziet de fractie het beperken van de inschakeling van externe bureaus. Er hoeft in dit huis maar iets te gebeuren, of er wordt weer een kleiner of een groter blik externe deskundigen opengetrokken, met tarieven waar je duizelig van wordt. Ook de raad zelf zal hierop kritisch moeten zijn.

Ten zesde is de VVD-fractie voor een directe selectieve personeelsstop binnen de gemeentelijke organisatie.

En tot slot is de fractie van mening dat, gezien de inflatie en de kosten die gemoeid zijn met diverse sportvoorzieningen, het ook tijd wordt om de sporttarieven aan te passen.

Met betrekking tot de op te stellen begroting 2004 nog een viertal opmerkingen.

1. Het is noodzakelijk dat de raad in september helderheid creëert over de keuzerichting op basis van de in wording zijnde programmabegrotingen, al zal een deel hiervan ook meegenomen dienen te worden bij de discussie over het Structuurplan.
2. Mocht het kabinet besluiten tot afschaffing van de Zalmsnip, dan dient dit volgens de VVD-fractie in principe volledig te worden doorvertaald in de begroting.
3. De fractie is van mening dat de financiële middelen ontbreken om wederom over te gaan tot de eindejaarsuitkering.
4. Er zijn voor de fractie op voorhand drie aandachtsgebieden die door de bezuinigingen niet in het gedrang

mogen komen, namelijk: de professionele ondersteuning van vrij-willigers, de marketing- en acquisitiekracht van de gemeente en de veiligheid.

Zoals reeds hiervoor is aangegeven vraagt de oplossing van de financiële problemen op de langere termijn om fundamentele keuzes. De VVD-fractie ziet hiertoe een tweetal trajecten, in de eerste plaats de discussie aan de hand van het Structuurplan. Hierbij komt onder andere het na te streven voorzieningen- en onderhoudsniveau aan bod. Het is volgens de fractie te vroeg daarover nu reeds richtinggevend uitspraken te doen. Ook is het te vroeg om nu al te zeggen dat de Kadernota het financiële kader vormt voor die discussie. Niet voor niets is het voorstel gedaan vanuit drie dimensies die discussie te gaan voeren, te weten de 'economy of scales', de ruimtelijke schaarste en de sociale samenhang. Wat het laatste betreft is de fractie overigens niet op voorhand voor het sluiten van accommodaties in buitendorpen.

In de tweede plaats stelt de VVD-fractie voor een fundamentele discussie te starten over de vraag welke taken de gemeente wel of niet moet uitvoeren. In de fractie leeft bijvoorbeeld de gedachte de werkzaamheden met betrekking tot bestemmingsplannen uit te besteden.

De fractie is ervan overtuigd dat de gemeentelijke organisatie met aanmerkelijk minder ambtenaren toe kan. De weg daar naartoe is niet die van rücksichtslos saneren, maar van op inhoudelijke gronden gebaseerde besluiten.

Ook ondersteunt de fractie de voorgestane wijzigingen binnen de EMCO. Het detacheren van mensen bij bedrijven en instellingen heeft tot gevolg dat er minder begeleiding van ambtenaren nodig is en dat de 'echte' WSW'er er volledig tot diens recht komt. Tevens zijn er enorme kostenbesparingen te realiseren door het minder te hoeven investeren in duurzame kapitaalgoederen.

In de Kadernota wordt aangegeven waarom is gekozen voor de vorm van een kaderbrief, in plaats van een Perspectiefnota. Voor een deel is dit teleurstellend en voor een deel is dit begrijpelijk. Volgens de VVD-fractie moeten nu alle zeilen worden bijgezet om de begroting voor 2004 minimaal sluitend te krijgen. Tegen die achtergrond moeten de voorstellen van de fractie met betrekking tot de Kadernota ook worden gezien, al slaat soms de moedeloosheid wel toe wanneer er weer een financiële tegenvaller boven komt drijven.

Het is de taak en de verantwoordelijkheid van de raad richting te geven aan de beleidsontwikkeling op de wat langere termijn. Hieromtrent heeft de fractie aangegeven via welke lijnen de discussie dit jaar, en voor een deel het volgend jaar, gevoerd zou moeten gaan worden. En voor de rest: alle hens aan dek!

De heer Ensink constateert dat in de vergadering van de commissie bestuur en middelen van 12 juni jongstleden de Kadernota 2004 onderwerp van bespreking is geweest. In de begeleidende brief van het college wordt duidelijk aangegeven dat deze nota gezien moet worden als een eerste globale schets van zaken die op de gemeente afkomen. Het gaat om onderwerpen als mogelijke kortingen op het gemeentefonds in verband met rijksombuigingen, niet te realiseren taakstellingen, kosten bedrijfsvoering, onderhoud kapitaalgoederen en een globale vertaling van de financiële

consequenties van het collegeprogramma. Vervolgens worden de ontwikkelingen in een drietal classificatiegroepen ingedeeld, en ten slotte wordt in een notendop een overzicht gegeven van het begrote resultaat tot en met classificatie IIa: een tekort van € 2.169.000,- in 2003, oplopend tot een tekort van € 11.436.000,- in het begrotingsjaar 2007. Net als bij andere fracties rijst bij de CDA-fractie de vraag: hoe is het zover gekomen, gelet op de informatie die verleden jaar nog werd gegeven?

In de begeleidende brief van het college d.d. 28 mei is aangegeven dat bij de toekomstige besluitvorming ook het op te stellen Structuurplan als voertuig zal worden gebruikt, waarbij de Kadernota het financiële kader zou vormen. Daarom is het onvermijdelijk dat nu ook deels agendapunt B2 (plan van aanpak eerste fase Structuurplan) bij de discussie wordt betrokken.

In de gehouden commissievergadering van juni is namens de CDA-fractie een aantal uitgangspunten geformuleerd. Aan de hand daarvan wil de fractie het toekomstige beleid beoordelen.

1. Voor de CDA-fractie is een sluitende begroting, ook in meerjarenperspectief het uitgangspunt.
2. Uitgangspunt voor de bezuinigingen is dat deze eerst intern gezocht moeten worden. Vervolgens kan worden bezien of er tot een doeltreffender gebruik van de voorzieningen kan worden gekomen. Afstemming van de voorzieningen dient naar de mening van de fractie per kwadrant plaats te vinden.
3. De toekomstige organisatie van de gemeente Emmen, zowel intern als extern, wordt bepaald door het kwadrantenstelsel. De kwadranten dienen ten aanzien van het beheer en onderhoud van het openbare gebied een zekere vorm van autonomie te verkrijgen. In het te ontwerpen Structuurplan wordt dit nader uitgewerkt.
4. Er dient een goede balans te komen tussen de beleidsvoorbereiding en de mogelijke uitvoering van het beleid. Dat betekent een goede afstemming tussen het maken van plannen en de mogelijkheid om deze plannen ook daadwerkelijk uit te voeren. Dus: minder beleid en meer uitvoering.
5. Voor de CDA-fractie is een beperkte aanwending van reserves onder voorwaarden bespreekbaar.

Hoewel in het raadsvoorstel aan de raad wordt voorgesteld de Kadernota voor kennisgeving aan te nemen, komt toch nadrukkelijk de vraag aan de orde: kan alles wat de gemeente heeft worden behouden en betaald? Voor de CDA-fractie is het van wezenlijk belang dat, ook als het gaat om een herijking van beleid, in de breedste zin des woords een duidelijk perspectief wordt aangegeven. De fractie voelt er niets voor om zomaar bezuinigingen door te voeren, zonder dat duidelijk is wat het toekomstperspectief voor de gemeente en de betrokken gemeenschappen is. In het CDA-verkiezings-programma wordt duidelijk aangegeven dat het CDA de gemeente ziet als een samenleving die uit meerdere gemeenschappen van uiteenlopende aard bestaat. Burgers maken deel uit van die verschillende gemeenschappen, daarnaast van de lokale samenleving, in wezen ook een gemeenschap met een herkenbare identiteit. Een levende gemeente bundelt en versterkt die gemeenschappen. De CDA-fractie vindt de eigen verantwoordelijkheid en pluriformiteit van bijzonder belang. Zij vindt dan ook dat de

diverse gemeenschappen in staat moeten worden gesteld het gemeenschapsleven voldoende vorm te geven.

Keuzes en opvattingen van de CDA-fractie, te beginnen met het kwadrantenstelsel. Zij hecht zeer aan de verdere invoering en is ervan overtuigd dat het mogelijk moet zijn om te komen tot een zekere (gebieds)afstemming binnen de kwadranten als het gaat om voorzieningen voor met name de sport- en welzijnsaccommodaties

De fractie is voorstandster van het instellen van een accommodatiefonds voor welzijnsinstellingen en een fonds voor sportaccommodaties c.q. sportvoorzieningen. Wat is de mening van het college hieromtrent?

Daarnaast is zij van mening dat er indringend gekeken moet worden naar het reeds voorhanden zijn van niet-gemeen-telijke gebouwen die een welzijnsfunctie vervullen, bijvoorbeeld gebouwen die vanuit een kerkelijke achtergrond geëxploiteerd worden.

De heer Schoo informeert of de heer Ensink met een fonds ook het onderhoud van de gebouwen bedoelt.

De heer Ensink antwoordt dat dit daarvan duidelijk onderdeel moet uitmaken.

Verder is de CDA-fractie van mening dat bij de inventarisatie in het kader van het Structuurplan ook nadrukkelijk de aanwezigheid en de faciliteiten bij de nabuurgemeenten, zowel in binnen- als in het buitenland, in ogenschouw genomen dienen te worden. Dat brengt de fractie ertoe een amendement in te dienen met als ontwerpbesluit dat de kwadranten als leidend beginsel worden beschouwd voor in elk geval het beheer en onderhoud van de directe woon- en leefomgeving.

Een ander punt waar de CDA-fractie zeer aan hecht is het beginsel dat er bij de noodzakelijkerwijs door te voeren bezuinigingen eerst intern alle mogelijkheden worden onderzocht.

Bij de behandeling van de begroting voor het jaar 2003 heeft de fractie in haar algemene beschouwing aangegeven zeer veel waarde te hechten aan het organisatieontwikkelingstraject 'Anders en met anderen'. Met name het inrichten van een dienst gebiedsbeheer in relatie met het opwaarderen van de functie van de kwadranten moet het mogelijk maken te komen tot een efficiënt functionerende organisatie.

De fractie wil nog niet te ver vooruitlopen op de toekomstige organisatie, maart wel opmerken dat het feit dat slechts één dienst zich gaat bezig houden met het beheer en onderhoud van het openbaar gebied tot de nodige besparingen moet kunnen leiden. Door meer integraal werken kunnen ook besparingen worden gerealiseerd in andere sectoren. In dit verband is het toekomstige onderhoud van het openbaar groen te noemen. Momenteel is dit nog: 1/3 gemeente, 1/3 BTL en 1/3 EMCO. In dit verband kan verder nog een concentratie van werkplaatsen en onderhoud voertuigen worden genoemd.

Een ander punt is de mogelijke concentratie van de gehele organisatie waar het gaat om de huisvesting.

In de commissievergadering is namens de fractie ook gevraagd te kijken naar de formatie bij de brandweer. Zij verzoekt het college een onderzoek te doen naar de omvang van de organisatie van de brandweer bij andere ver-

gelijkbare gemeenten. Voorts stelt zij voor de mogelijkheden en de onmogelijkheden van een vrijwillige brandweer in Emmen-centrum te bezien.

De fractie is ingenomen met het voornemen van het college de brandweerkazernes vanwege de financiële situatie te renoveren, in plaats van volgens de oorspronkelijke plannen nieuwbouw te plegen.

Gezien de financiële situatie van de gemeente heeft de CDA-fractie reeds in de junivergadering voorgesteld zo spoedig mogelijk een selectieve vacaturestop af te kondigen. Zij heeft in de Bestuursrapportage gelezen dat dit inmiddels is gebeurd.

De fractie wil eveneens de uitgaven voor het inhuren van externe bureaus beperken. Zoals zij reeds meerdere keren heeft aangegeven, dient het opstellen van beleidsnota's in verhouding te staan met de daadwerkelijke uitvoering van deze nota's. De CDA-fractie stelt voor dat het college periodiek, bijvoorbeeld eens per kwartaal, aan de raad rapporteert over de inhuur van externe bureaus en over het aantal en de aard van de gegeven opdrachten tot het opstellen van beleidsnota's. Verder wenst zij in bedoelde kwartaalrapportage een overzicht van het aantal vacatures in de organisatie, gespecificeerd per dienst. In het overzicht kan tevens worden vermeld welke vacatures toch zijn ingevuld.

De CDA-fractie is onaangenaam getroffen door de evaluatie van de exploitatie van het overlaadstation. Recent werd de raad ook al geconfronteerd met de mededeling dat er een forse kostenoverschrijding is ten aanzien van de sportparken in Klazienaveen en de Rietlanden. Dat brengt de fractie tot de vraag: is de gemeentelijke organisatie wel in staat om dergelijke projecten te managen? Zij vindt dat de raad zichzelf de vraag moet stellen of de besluitvorming, zeker in de voorbereidingsfase, wel op de juiste wijze is geschied. Met name het feit dat het op het moment van definitieve besluitvorming van de raad voor de organisatie kennelijk onduidelijk was wat nu precies uitgevoerd diende te worden en tegen welke prijs, brengt de fractie ertoe voor te stellen de organisatieverordening eens grondig tegen het licht te houden en waar nodig aan te passen. Spreker kondigt bij dezen aan dat zijn fractie terzake een initiatiefvoorstel zal voorbereiden. In elk geval dient op het moment van besluitvorming door de raad volstreekte duidelijkheid te bestaan over definities, objectafbakening, tijdsplanning, projectorganisatie en financiële achtergronden.

De heer Van Hees informeert of de heer Ensink het nu specifiek heeft over de problematiek betreffende de sportsector, dan wel de gehele organisatie.

De heer Ensink heeft het over de gehele organisatie en met name over het uitvoeren van grote projecten. De reden waarom de fractie dit nú aan de orde stelt, is dat de gemeente aan de vooravond staat van een discussie over al dan niet een nieuw theater.

Een andere vraag is hoever het college is gevorderd met de verzelfstandiging van de reiniging, wellicht in samenwerking met Coevorden en Hoogeveen.

Reeds meerdere keren heeft de CDA-fractie aangegeven dat er op het gebied van de toepassing van ICT binnen de organisatie nog veel te verbeteren valt. In het bijzonder denkt zij aan de toepassing voor de afdeling ruimtelijke

ordering en de GEO-informatie, maar ook aan de actualisering van de GBA en intranet. Zij stelt voor hiervoor meer middelen uit te trekken. Hoeveel dat moet zijn kan de fractie op dit moment moeilijk aan te geven. Wel heeft zij geïnformeerd hoeveel er bij andere gemeenten wordt uitgegeven ten behoeve van ICT. Uit deze informatie blijkt dat Emmen in vergelijking met het landelijk gemiddelde, berekend per inwoner, ongeveer € 890.000,- per jaar minder te besteden heeft. Zou deze vergelijking gebeuren op basis van fte's, dan is er per jaar € 1.067.000,- minder aan budget beschikbaar dan het landelijke gemiddelde.

De CDA-fractie wil van de gelegenheid gebruik maken om het college en alle andere betrokkenen een compliment te maken voor de nieuwe website van de gemeente Emmen. Daar mag men best trots op zijn!

Een ander punt dat de fractie in het kader van een efficiënt werkende organisatie wil voorstellen, is het concentreren van de controlfunctie van de afzonderlijke diensten in een centrale afdeling concerncontrolling. Deze afdeling zou onafhankelijk van de afzonderlijke diensten moeten functioneren. Verder dient deze afdeling zich ook veel meer bezig te houden met het budgetbeheer bij het uitvoeren van grote projecten.

Ten aanzien van de inkomsten van de gemeente heeft de fractie in de junivergadering al aangegeven dat een extra verhoging van de OZB met 1% voor haar bespreekbaar is. Een van de redenen die hieraan ten grondslag liggen is de verhoging van het budget voor de uitvoering van de WVG.

Voorts stelt de CDA-fractie voor de regeling betreffende de rioolretributie zoals die tot dusver wordt gehanteerd eens tegen het licht te houden. Op 25 juni jongstleden is een rapport gepubliceerd van de Stichting Rioned, met als titel 'Het riool vergeleken', naar aanleiding van een onderzoek onder 39 gemeenten. De fractie stelt voor dit rapport te betrekken bij de discussie over de rioolretributie.

Ten aanzien van het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing is de fractie van mening dat dit door een scherpe prioriteitstelling gehandhaafd dient te worden op basis van de bedragen, vastgelegd in de begroting 2003. Een uitzet van maar liefst € 1,7 miljoen is voor haar niet aan de orde.

De CDA-fractie is van mening dat een sterke vergroting van het aantal af te geven bouwvergunningen de allerhoogste prioriteit verdient. Dat levert in meerdere opzichten veel geld op, namelijk:

- leges bouwvergunningen
- uitgifte bouw kavels
- extra OZB
- meer uitkering uit het gemeentefonds
- meer werkgelegenheid in de bouwsector.

Uit een onderzoek blijkt dat de afgifte van bouwvergunningen in het jaar 2002 is gehalveerd. In 2001 werden er nog 680 bouwvergunningen verstrekt, in 2002 is dit aantal teruggelopen tot 286. Erg laag! Dat roept de vraag op waaraan dit ligt. Zijn er minder bouwaanvragen ingediend? Zijn er wel voldoende bouw kavels beschikbaar op de juiste plaats en voor een acceptabele prijs?

De CDA-fractie is bereid onder voorwaarden een beperkt deel van de reserves aan te wenden voor investeringen die een strategisch karakter hebben. Zij wil bij de discussie hierover ook de positie van het grondbedrijf betrekken. In het bijzonder wil zij de vraag aan de orde stellen of de

voorraad gronden, zowel de op dit moment nog niet uitgegeven gronden als de thans voor exploitatie gereed zijnde grondcomplexen, in de juiste verhouding staat tot de ambities in het kader van de Strategienota 2020.

Vervolgens een vraag over de actuele stand van de financiën. Wat is de laatste stand van zaken ten aanzien van de uitkering uit het gemeentefonds < de fractie hoort daar wat wisselende berichten over >, de behoedzaamheidsreserve en het percentage rekenrente?

In de junivergadering heeft de CDA-fractie al aangegeven dat er momenteel in de gemeenten Helmond en Den Bosch een pilot wordt uitgevoerd met betrekking tot de arbeidsparticipatie, beschreven in een artikel in het dagblad *Trouw* van 22 mei jongstleden. De CDA-fractie zou het bijzonder interessant vinden in dit opzicht ook van de gemeente Emmen een soort proeftuingemeente te maken. Graag wil zij vernemen wat het college hiervan vindt.

Tot slot: de raad staat voor lastige keuzes. Economisch zit het tij niet mee. Toch zal de fractie vanuit haar christendemocratische overtuiging haar bijdrage leveren aan het besturen van de gemeente.

Door de CDA-fractie wordt het volgende amendement ingediend:

De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op dinsdag 19 augustus 2003,

aan de orde zijnde de agendapunten B1, bijlagenr. 110, Kadernota 2004, en agendapunt B2 bijlagenr. 111, plan van aanpak eerste fase Structuurplan;

overwegende:

- ***dat er keuzes gemaakt dienen te worden ten aanzien van de instandhouding van welzijns- en sportaccommodaties in de gemeente Emmen;***
- ***dat deze keuzes middels het op te stellen Structuurplan nader bepaald dienen te worden;***
- ***dat de functie van de kwadranten in de discussie over het op te stellen Structuurplan daarvoor als uitgangspunt dient te worden genomen;***
- ***dat er reeds een pilotproject in het kwadrant de Monden wordt uitgevoerd;***

besluit:

- 1. de functie van de kwadranten als uitgangspunt te nemen voor de uitwerking van het Structuurplan Emmen 2020;***
- 2. de kwadranten voor de organisatorische onderbrenging van rechtstreeks op de directe woon- en leefomgeving van inwoners betrekking hebbende activiteiten en dienstverlening als leidend beginsel vast te stellen,***

en gaat over tot de orde van de dag.

De heer Sleeking constateert dat een aantal fracties reeds opmerkingen heeft gemaakt over wat onder andere in de media is gepubliceerd tussen 26 juni en heden. Hij wil zich in de eerste termijn beperken tot het leveren van de inbreng die de PvdA-fractie op 26 juni jongstleden zou heb-

ben gegeven. Dat betekent dat zij haar reactie op de Kadernota op een aantal hoofdlijnen zal geven.

Wie zich, zoals de fractie van de PvdA, had voorbereid op de behandeling van een Perspectiefnota om "zodanige richtinggevendende uitspraken te verkrijgen en voorbereidingen in gang te zetten dat budgetallocatie door de raad in oktober zo gefundeerd en gericht mogelijk kan plaatsvinden" (een citaat uit het voorgelegde stuk) moest die voorbereiding ter elfder ure bijstellen. De raad beraadslaagt vanavond 'slechts' over een Kadernota waarin "een herijking van het budgettaire toekomstperspectief wordt gegeven". Weliswaar voert het college argumenten aan ter verdediging voor deze veranderde gedragslijn, maar was het niet galanter geweest als het college samen met het presidium, die verantwoordelijk is voor de agendering, hierover vooraf enig overleg zou hebben gevoerd met het seniorenconvent? Dit geldt te meer daar in maart nog een raadsbesluit is genomen over de programmabegroting, waarin gesproken wordt van een in juni te behandelen Perspectiefnota. Ondanks de veranderde gedragslijn heeft de PvdA-fractie zo veel mogelijk vastgehouden aan het door haar vooraf gekozen voorbereidingstraject waarbij uitgegaan werd van een Perspectiefnota. Om als raad in november te komen tot een evenwichtige en integrale afweging tussen beleid en in te zetten middelen, heeft de fractie een drietal beleidsonderwerpen benoemd waaromtrent zij de raad bij de begrotingsbehandeling nadere voorstellen ter besluitvorming zal voorleggen. Zij heeft zich gebogen over de vraag: wat willen we bereiken? De uitkomst hiervan heeft zij zo veel mogelijk in zogenoemde SMART-termen geformuleerd. De vervolgvragen: wat gaan we doen en wat mag het kosten?, zullen nader uitgewerkt moeten worden. Voor deze nadere uitwerking wendt de PvdA-fractie zich tot het college. Dat heeft de middelen ter beschikking om deze vragen van een antwoord te voorzien. Met de te verkrijgen antwoorden zal de fractie in oktober/november voorstellen ter besluitvorming aan de raad voorleggen. Op dit moment worden dus geen definitieve standpunten van de raad gevraagd, alleen medewerking om het college te verzoeken genoemde drie onderwerpen uit te werken. Namens de PvdA-fractie zal spreker hieromtrent zo dadelijk drie moties indienen. Zij zijn reeds in juni aan de andere fracties ter hand gesteld, zodat vanavond niemand verrast hoeft te zijn.

Bij ongewijzigd beleid zal het niet gemakkelijk zijn de begroting in de komende jaren sluitend te houden. Het college heeft een Kadernota opgesteld en als ondertitel gekozen: "Teruggroeien naar een verantwoord en betaalbaar voorzieningenniveau". De PvdA-fractie vindt die terminologie uiterste ongelukkig. Spreker zal geen vergelijking trekken met aardnootjes, zoals de heer Huttinga deed, maar als hij denkt aan 'teruggroeien' is het enige beeld dat hij zich daarbij kan vormen: iemand die op leeftijd raakt en van 1.80 m terug groeit naar 1.70 m! Dat gebeurt gewoon, daar doet men niets aan, het gaat vanzelf. De fractie verwacht van het college een iets actievere opstelling dan: laten we maar rustig teruggroeien!

Wie de diverse ontwikkelingen, welke in de Kadernota toegelicht worden, nader analyseert komt tot de conclusie dat het geschetste tekort in de jaren 2004 tot en met 2007 nagenoeg in hoofdzaak wordt veroorzaakt door eigen be-

leidskeuzes van de gemeente. Hierbij is dan nog de vraag of datgene wat met de algemene uitkering uit het gemeentefonds gebeurt structureel positief of negatief zal zijn. Er is dus geen sprake van teruggroeien. De gemeente wil veel, wellicht te veel als de beschikbare middelen in ogenschouw worden genomen. Maar onder druk wordt alles vloeibaar!

Dit brengt de fractie bij het verzoek van het college aan de raad richtinggevendende uitspraken te doen over dekkingsmogelijkheden en uitgavenbeperkingen. Aan dit verzoek van het college wil de PvdA-fractie als volgt inhoud geven.

Allereerst: het normeren van interne budgetten. Als je moet bezuinigen moet je allereerst in je eigen huis kijken naar de verhouding tussen inzet van middelen en de opbrengst daarvan. De discussie hierover is in de afgelopen jaren mondjesmaat en incidenteel gevoerd; keuzes zijn wellicht te veel uit de weg gegaan. Een voorzichtige poging van de PvdA-fractie bij de laatste begrotingsvergadering om het personeelsbudget te normeren mocht toen niet rekenen op een raadsmeerderheid. De PvdA-fractie komt nu met een vergelijkbaar voorstel. Zij stelt voor de interne budgetten te normeren. Bij interne budgetten denkt zij aan het budget voor personeel (inclusief inhuur derden), huisvesting en wat zij maar wil omschrijven als andere beheerkosten ten behoeve van de organisatie. De budgetten zoals opgenomen in de begroting 2003 daarbij als uitgangspunt nemend, stelt de fractie voor hierop een efficiencykorting van 3% toe te passen. Voor de gemeente moeten de voorzieningen voor de inwoners centraal blijven staan. De gemeente is er immers voor het oplossen van problemen of het faciliteren van de inwoners. Goed en snel en tegen zo laag mogelijk kosten is daarbij het uitgangspunt. Er zal dan ook kritisch moeten worden gekeken naar nut en noodzaak van werkzaamheden die tot op heden worden verricht, alsmede naar de noodzaak van soms omvangrijke regelgeving, met de daarbij behorende bureaucratie, op de diverse beleidsterreinen. De minister van Binnenlandse Zaken heeft tijdens het VNG-congres in Tynaarlo al een aantal van dit soort uitspraken gedaan, zoals: 'stelt u zich de vraag of alle externe adviseurs wel nodig zijn en: burgers vragen niet om plannen, maar om uitvoering'.

Voorts de taakstellingen en ombuigingen. Welke inhoudelijke argumenten zijn er om de bestaande taakstellingen van tafel te vegen? Het argument van het college zoals verwoord in de Kadernota is moeilijk serieus te nemen. De taakstellingen vormden een onderdeel van een indertijd zeer omvangrijk pakket aan ombuigingen. Die nu van tafel vegen komt min of meer neer op een beloning van de slechtste leerlingen van de klas: je gaf aan het te kunnen en te willen doen, je had het moeten doen, je doet niets en vervolgens mag je toch over naar het volgend jaar! Volgens spreker werkt het zo niet. Zonder deugdelijk argumenten wil de PvdA-fractie vasthouden aan de afgesproken taakstellingen. Zij is daarnaast bereid bestaand beleid te heroverwegen om financiering van nieuw beleid mogelijk te maken. De suggestie betreffende het aandeel in het OZB-tarief ten behoeve van riolering, zoals namens de CDA-fractie tijdens de commissievergadering is gedaan, kan op de sympathie van de PvdA-fractie rekenen. Voorstellen hiertoe ziet zij graag tegemoet bij de behandeling van de begroting 2004. In het algemeen wil de PvdA-fractie bij de beoordeling van de vraag over de hoogte van de gemeentelijke belastingen

de werkelijke kosten als uitgangspunt nemen. Dat betekent een koppeling leggen met de geformuleerde ambities en de meerwaarde hiervan voor de inwoners.

Spreker meent dat zijn fractie hiermee aan het verzoek van het college heeft voldaan en zal in tweede termijn reageren op zaken die door andere fracties naar voren zijn gebracht.

Door de PvdA-fractie worden de volgende moties ingediend:

De raad der gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 19 augustus 2003,

gehoord de beraadslagingen inzake de Kadernota 2004;

overwegende:

- dat de begroting 2004 als uitvloeisel van de Wet Dualisering (deels) in de vorm van een programma-begroting zal worden vormgegeven waardoor per programma- onderdeel de in- en output inzichtelijk wordt gemaakt;
- dat de raad bij de vaststelling van de begroting voor het jaar 2004 een evenwichtige en verantwoorde afweging dient te maken met betrekking tot de verschillende voorstellen ten aanzien van de inzet van middelen voor de diverse beleidsterreinen;
- dat derhalve de door de fractie van de Partij van de Arbeid opgestelde notitie met betrekking tot het onderwerp brede-schoolontwikkeling (zie bijlage) ten aanzien van de uitvoering en de financiering nadere uitwerking behoeft om een eventueel definitief voorstel hiertoe bij de vaststelling van de begroting 2004 in behandeling te kunnen nemen;

besluit:

het college te verzoeken de notitie met betrekking tot het onderwerp brede-schoolontwikkeling zoals opgesteld door de fractie van de Partij van de Arbeid van de gevraagde nadere uitwerking als bovenstaand te voorzien en de raad hiervan vroegtijdig, doch uiterlijk 1 oktober 2003 bericht te doen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De raad der gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 19 augustus 2003.

gehoord de beraadslagingen inzake de Kadernota 2004;

overwegende:

- dat de begroting 2004 als uitvloeisel van de Wet Dualisering (deels) in de vorm van een programma-begroting zal worden vormgegeven waardoor per programma-onderdeel de in- en output inzichtelijk wordt gemaakt;
- dat de raad bij de vaststelling van de begroting voor het jaar 2004 een evenwichtige en verantwoorde afweging dient te maken met betrekking tot de verschillende voorstellen ten aanzien van de inzet van

middelen voor de diverse beleidsterreinen; dat derhalve de door de fractie van de Partij van de Arbeid opgestelde notitie met betrekking tot het onderwerp sociale veiligheid - leefbaarheid (zie bijlage) ten aanzien van de uitvoering en de financiering nadere uitwerking behoeft om een eventueel definitief voorstel hiertoe bij de vaststelling van de begroting 2004 in behandeling te kunnen nemen;

besluit:

het college te verzoeken de notitie met betrekking tot het onderwerp sociale veiligheid - leefbaarheid zoals opgesteld door de fractie van de Partij van de Arbeid van de gevraagde nadere uitwerking als bovenstaand te voorzien en de raad hiervan vroegtijdig, doch uiterlijk 1 oktober 2003 bericht te doen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De raad der gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 19 augustus 2003,

gehoord de beraadslagingen inzake de Kadernota 2004;

overwegende:

- dat de begroting 2004 als uitvloeisel van de Wet Dualisering (deels) in de vorm van een programma-begroting zal worden vormgegeven waardoor per programma- onderdeel de in- en output inzichtelijk wordt gemaakt;
- dat de raad bij de vaststelling van de begroting voor het jaar 2004 een evenwichtige en verantwoorde afweging dient te maken met betrekking tot de verschillende voorstellen ten aanzien van de inzet van middelen voor de diverse beleidsterreinen;
- dat derhalve de door de fractie van de Partij van de Arbeid opgestelde notitie met betrekking tot het onderwerp arbeidsparticipatie (zie bijlage) ten aanzien van de uitvoering en de financiering nadere uitwerking behoeft om een eventueel definitief voorstel hiertoe bij de vaststelling van de begroting 2004 in behandeling te kunnen nemen;

besluit:

het college te verzoeken de notitie met betrekking tot het onderwerp arbeidsparticipatie zoals opgesteld door de fractie van de Partij van de Arbeid van de gevraagde nadere uitwerking als bovenstaand te voorzien en de raad hiervan vroegtijdig, doch uiterlijk 1 oktober 2003 bericht te doen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De vice-voorzitter meent dat er in de voorgaande bijdragen een bepaalde lijn is te onderkennen en dat daarop in grote lijnen namens het college kan worden gereageerd.

Wethouder Kuper merkt op dat hij in de afgelopen vakantieperiode via de kranten kennis heeft genomen van opmerkingen van de fracties van de PvdA en de VVD, opmer-

kingen die zij waarschijnlijk anders zouden hebben gemaakt als de Kadernota in juni was behandeld. Hoewel hij het jammer vond dat die toen niet is besproken, is hij blij met de vele reacties die nu zijn gegeven. Het college zal hiermee aan de slag gaan. Achteraf bezien is het goed dat de Kadernota niet meer in de junivergadering is behandeld, want nu krijgt deze alle aandacht, wat in juni niet mogelijk zou zijn geweest.

In reactie op de vraag hoe het toch zo ver heeft kunnen komen, moet spreker zeggen zich niet geroepen te voelen in te gaan op het verleden. Natuurlijk valt daarvan veel te leren, maar wat geweest is, is geweest. Men heeft nu te maken met het heden.

De heer Van Hees vindt dat de wethouder daarmee niet weg komt, want dit is een dooddoener. Hij snapt best dat de wethouder zich moet inwerken, maar deze zal een en ander wél moeten beargumenteren.

Wethouder Kuper zal op een aantal zaken nog ingaan, maar wilde alleen zeggen dat collega's beter zullen weten dan hij hoe dingen in het verleden zijn ontstaan. De zaken waarop hij wél kan ingaan, zijn trouwens reeds door raadsfracties zelf genoemd. Er is bijvoorbeeld gezegd dat de gemeente wel erg veel ambities had, misschien nóg wel heeft, en heel veel tegelijk heeft gewild, dat het economisch tijd de afgelopen jaren zeer mee zat en dat de gemeente derhalve veel activiteiten en veel ambities aan kon.

Men kan zeggen dat 'teruggroeien' niet zo'n best woord is, maar als boer vond spreker het altijd wel mooi, want na snoeien krijg je mooie struiken!

De heer Sleeking wijst erop dat snoeien iets is wat men zelf doet, doch dat het college het heeft over 'teruggroeien'. De wethouder mag uitleggen hoe een boer dát doet!

De vice-voorzitter merkt op dat het een contradictio in terminis is.

Wethouder Kuper weet niet of dit in het verslag kan!

De vice-voorzitter zegt dat het een ingewikkelde term, maar wél een in het Nederlands regelmatig gebruikte term is.

Wethouder Kuper gaat vervolgens in op de vraag of er nog meevallers uit het gemeentefonds zijn te verwachten. Op basis van de junicirculaire, die overigens eerst begin juli is binnengekomen, kan ervan worden uitgegaan dat de cijfers die in de Kadernota staan op geen enkele manier positief worden beïnvloed door middelen vanuit 'Den Haag'. Het antwoord is dus 'nee'.

Als de rijksoverheid een maatregel neemt, neemt de gemeente die over, bijvoorbeeld als het gaat om het categoriale inkomensbeleid en het niet uitkeren van de eindejaarsuitkering. Dit wordt 1 op 1 doorvertaald in de begroting en dan wordt uitgekomen op de cijfers die in de Kadernota staan. Overigens gaat het bij de categorale inkomensondersteuning en het minimabeleid om ongeveer € 2 miljoen. Voorts moet men een beetje z'n hart vasthouden over wat er uit de septembercirculaire komt. Het kabinet is immers

nog bezig om € 3 tot € 5 miljard méér te bezuinigen. Welke consequenties dat voor de gemeenten zal hebben is nog niet bekend. De juni- en septembercirculaire tezamen zouden weleens kunnen betekenen dat er € 800.000,- minder binnen komt over 2003.

Terecht is gesteld dat in de gegeven omstandigheden ook naar de eigen organisatie moet worden gekeken of, zoals de heer Schoo stelde, in eigen vlees moet worden gesneden. Naar aanleiding van de verwachtingen voor 2003 heeft het college in diens laatste vergadering vóór het zomerreces dan ook meteen besloten een vacaturestop voor te stellen. Daarover wordt in de komende week met de ondernemingsraad besproken. Het zal evenwel duidelijk zijn dat de gemeente er daarmee nog lang niet is. Om een indicatie te geven: als de gemeente via natuurlijk verloop en een complete vacatiestop de financieringsproblemen wil oplossen, moet ermee worden gerekend dat over vier jaar ongeveer € 2 miljoen verdiend is. Spreker denkt dan ook dat het hanteren van de kaasschaaf een te licht middel zal zijn en dat een heel evenwichtig pakket zal moeten worden gekozen.

De vraag is gesteld waarom het college met één pennenstreek de taakstellingen van tafel heeft geveegd. De enige motivatie die is gegeven, is inderdaad dat zij al van 1998 dateren en dat ze niet meer passen bij de huidige situatie. Bij de maatregelen die uitgewerkt zullen gaan worden, zal de gedane suggestie om de oude taakstellingen weer voor de dag te halen vanzelfsprekend worden meegenomen. Echter, in de periode 1998-2003 is er wel degelijk wat veranderd en derhalve kan niet zomaar worden gezegd dat dit 1 op 1 zal gebeuren. Spreker waagt het te betwijfelen of dit kan. Als voorbeeld is EMCO te noemen, waar men te maken heeft met een heel andere ontwikkeling dan in 1998 voor ogen stond.

Al met al ondersteunt het college de gedachte dat intern moet worden begonnen.

Wat het ziekteverzuim betreft: thans ligt dit al ver beneden de norm die voor 2003 was gesteld. Ook landelijk is te zien dat dit verzuim procentpunten tegelijk aan het dalen is. Dat is een heel goede ontwikkeling.

Het inschakelen van externen is een bekend fenomeen. Minister Remkes maakt daar op het VNG-congres een leuke opmerking over, in de trant van: het zijn mensen die bij de gemeenten vandaan komen en die door dezelfde gemeenten worden ingehuurd tegen een hoog tarief! Daar zit wel iets in, want inderdaad verlaten mensen soms een gemeentelijke organisatie om dan een eigen adviesbureau te beginnen. Bij het inhuren daarvan betaalt een gemeente dan twee keer zoveel. Bovendien deelt spreker de mening dat door het werken met externen geen kennis in de eigen organisatie wordt opgebouwd. Dit laat overigens onverlet dat er activiteiten zijn ten aanzien waarvan voor externe ondersteuning gekozen zal blijven worden. De cijfers in *de Volkskrant* heeft hij niet gezien, maar naar aanleiding van de bevindingen van de Rekenkamer is nu wel een onderzoek gestart naar de inzet van externen, waarvan de eerste cijfers inmiddels op tafel liggen. Spreker wil deze nu nog niet noemen, want wil ze eerst beter gerangschikt hebben. Er zit namelijk rijp en groen tussen: uitzendkrachten, adviseurs, etc. Wordt een cijfer genoemd, dan gaat dit al gauw een eigen leven leiden en daar heeft hij op dit moment

geen behoefte aan. Overigens worden in de selectieve vacaturestop ook tijdelijke krachten en externe adviesbureaus meegenomen.

Het is verheugend dat door de VVD-fractie een nuancering is aangebracht met betrekking tot de interne organisatie. Spreker wil het er maar op houden dat het verschil uitmaakt of iets wel of niet voor een microfoon wordt gezegd.

Door de CDA-fractie is gevraagd hoe het staat met het onderzoek inzake de verzelfstandiging van de reiniging. Wellicht zal straks wethouder Holman in de gelegenheid worden gesteld daarop in te gaan.

Spreker had verwacht dat wat meer opmerkingen zouden zijn gemaakt over het algemene voorzieningenpeil in de gemeente Emmen. Zijns inziens moet daar eveneens naar worden gekeken. Hij is het met de D66-fractie eens dat keuzes te dien aanzien in het verleden vaak uit de weg zijn gegaan. Zonder een schuldige te willen aanwijzen, vindt hij het goed dat dit eens is uitgesproken. Als het economisch tij mee zit, komt men er vaak mee weg, maar als het economisch tij goed tegen begint te zitten gaat het niet maken van keuzes tegen je werken, zoals nu is te zien.

Vanuit de kwadrantenaanpak, waarover de CDA-fractie sprak, te gaan kijken naar de invulling van de voorzieningen spreekt ook het college aan. Zoals spreker in de commissie bestuur en middelen al heeft gesteld, zou een minimumset aan voorzieningen kunnen worden geformuleerd. Er valt te twisten over de vraag of een zwembad daartoe behoort, maar bijvoorbeeld een school hoort er zeker toe en misschien ook wel een dorpshuis, hoewel in het plaatselijk café eveneens activiteiten zijn te organiseren. Hoe dan ook, bij het bezien van wat de minimumset moet zijn, kan gebruik worden gemaakt van de kwadrantenbenadering en de keuzes die in de komende maanden worden gemaakt in het kader van het Structuurplan.

Spreker deelt de mening dat ook gekeken moet gaan worden naar de gemeentelijke inkomstenbronnen. In dit verband is met name gesproken over de kostendekkendheid van de rioolretributie en de vraag gesteld of daaraan op een creatieve manier invulling is te geven. Technisch is het gemakkelijk de rioolretributie uit de OZB te halen en die apart te regelen, waar hij inmiddels al om heeft gevraagd.

Hij is blij met de aanbeveling: richt je meer op het uitvoeren van beleid en minder op het maken van plannen. Dit geldt dan wel wederzijds. Natuurlijk, ambtenaren moeten uitvoeren, maar het is aan de raad de lat niet te hoog te leggen door ambities waarvoor eerst allerlei onderzoeken moeten worden gedaan. Er is wat dit betreft sprake van een wisselwerking tussen raad en college. Hij is het er helemaal mee eens als wordt gezegd dat eerst het bestaande moet worden afgemaakt om daarna verder te gaan met nieuw beleid. Gegeven de thans bestaande situatie zal in elk geval wel tot temporisering van de ambities moeten worden besloten.

Over de efficiency in de organisatie en de normering van budgetten de volgende opmerking. Spreker dunkt dat niet zodanig rigoureuze maatregelen moeten worden genomen dat de nieuwe organisatie waaraan wordt gewerkt wordt gefrustreerd of zelfs stil komt te liggen, want dan is men verder van huis. In het traject 'Anders met anderen' zijn goede aanzetten gegeven. De raad moet het college in de gelegenheid stellen hieraan verder vorm te geven.

Hij onderschrijft ook de opmerking dat er voor ICT zeer beperkte middelen beschikbaar zijn. Zeker als in januari het nieuwe netwerk uitgerold is, is met die beperkte middelen echter veel te realiseren.

In herinnering zij voorts geroepen dat de Rekenkamer in 2000 een onderzoek heeft gedaan naar de overhead bij de gemeente Emmen en de kwaliteit van dienstverlening in vergelijking met andere grote gemeenten. In de commissie heeft hij al gezegd dat de groei van de bezetting bij de gemeente Emmen vanaf 1998, het jaar van de gemeentelijke herindeling, inderdaad 100 medewerkers is geweest, oftewel 9%. Dat percentage is in vergelijking met andere grote gemeenten lager. Dat neemt niet weg dat dingen altijd efficiënter kunnen worden gedaan, hetgeen de aandacht van het college heeft. De opzet is straks evenwichtige keuzes aan de raad voor te leggen.

Vervolgens een reactie op een opmerking van de PvdA-fractie. Spreker begrijpt haar teleurstelling over de omstandigheid dat zaken niet sneller gaan; zo heeft hij althans uit het betoog van de heer Sleeking opgemaakt. Deze noemt weliswaar punten, maar geen punten ten aanzien waarvan kan gezegd: maakt ook een keuze voor dingen die je niet gaat doen!

De heer Sleeking verzoekt de wethouder deze cryptische zin wat nader toe te lichten.

Wethouder Kuper heeft het idee dat er op dit moment alweer nieuwe beleidskeuzes worden gemaakt, maar heeft dat misschien verkeerd begrepen. Naar hij meent ging dat over arbeidsparticipatie, brede school en veiligheid. In zijn inleiding heeft hij al gezegd dat, als de rijksoverheid kiest voor een bepaalde richting, de gemeente die over het algemeen volgt. Daarentegen zegt de PvdA-fractie het huidige sociale beleid te willen handhaven, zo heeft hij uit de woorden van de heer Sleeking afgeleid.

De heer Sleeking merkt op dat de PvdA-fractie wil proberen, juist in een situatie waarin beleid en financiën onder druk komen te staan, een beleid te voeren waarin op bepaalde beleidsterreinen perspectief gegeven wordt aan bepaalde groepen in de samenleving, ondanks de moeilijke financiële situatie. Daar heeft hij inderdaad drie speerpunten voor aangegeven: veiligheid, brede-schoolontwikkeling en arbeidsparticipatie. De fractie hoopt dat het college in staat is die op te pakken. Uiteraard is ook de fractie ervan doordrongen dat op bepaalde terreinen keuzes moeten worden gemaakt. Daarvoor heeft zij het college enige suggesties gegeven. Aangegeven is dat zij best bereid is bestaand beleid tegen het licht te houden om nieuw beleid of beleidsintensivering mogelijk te maken. In elk geval kan de fractie niet het verwijt worden gemaakt dat zij geen keuzes wil maken.

Wethouder Kuper heeft de woorden van de PvdA-fractie dan verkeerd uitgelegd.

Hij denkt dat hij hiermee is ingegaan op de grote lijnen.

De vice-voorzitter meent dat de wethouder nog op één punt nader zou kunnen ingaan, namelijk het ziekteverzuim.

Wethouder Kuper heeft dit wel genoemd. Hij heeft, toen de jaarrekening 2002 in de Rekenkamer aan de orde was, gezegd dat het ziekteverzuim in de periode april 2002 tot april 2003 met drie procentpunten is gezakt. Als doelstelling is in de begroting voor het jaar 2003 uitgegaan van 1%. De 1,5% die hier over de tafel is gegaan voor het komend jaar wordt, naar het zich laat aanzien, voor dit jaar al ruimschoots gehaald. Dat is een goede ontwikkeling.

De vice-voorzitter denkt dat de wethouder de signalen vanuit de raad goed heeft begrepen en van bijna alle heeft gezegd dat daarnaar serieus wordt gekeken. Hem dunkt dus dat de wisselwerking aardig is geslaagd. De vraag is thans of andere collegeleden op hoofdlijnen nog willen reageren.

De burgemeester wil even ingaan op de vraag hoe de huidige situatie heeft kunnen ontstaan. Bij zijn weten bracht de Perspectiefnota van verleden jaar ook niet zulke positieve berichten. Wat was iedereen opgelucht toen in de juni- en de septembercirculaire opeens miljoenen extra te besteden gaven!

Vervolgens een klein voorbeeld. De vorige week las hij op Teletext van TV Drente dat de gemeente Midden-Drenthe, met ongeveer eenderde van het inwonertal van de gemeente Emmen, het volgend jaar € 2 miljoen moet bezuinigen. Een simpele rekensom leert dan dat het voor de gemeente Emmen op € 6 à € 7 miljoen kan uitkomen. Hij wil hiermee maar aangeven dat er wat gebeurd is in het land. Aanvaarding van de door de PvdA-fractie ingediende moties wil hij zeker niet ontraden, doch hij wil wel een kanttekening plaatsen bij de genoemde termijn van 1 oktober, dus over zes weken. Als ze worden aangenomen, zal de volgende week door het college worden aangegeven of die termijn is te halen en, zo niet, welke termijn wél haalbaar is.

De heer Sleeking geeft aan dat dit geen probleem is.

De burgemeester constateert voorts dat door diverse fracties opmerkingen zijn gemaakt over het grondbeleid. Als vervanger van de portefeuillehouder heeft hij in de commissie toegezegd dat er een analyse komt van de actuele stand van zaken. Over de analyse neemt het college de volgende week een besluit, waarna deze zal worden doorgeleid naar de raadscommissie. Dan zal er meer inzicht komen in de huidige stand van zaken betreffende de grondexploitaties.

Als de betrokken portefeuillehouder hier aanwezig was geweest en kennis had genomen van de opmerking over het doorvertalen van kortingen in de sfeer van het minima-beleid, de Zalmsnip en dergelijke, zou deze vast een voorbehoud hebben gemaakt. Spreker wil dat nu namens de portefeuillehouder en zelfs namens het college doen, want vindt dat de gemeenteraad zelf afwegingen moet maken ten aanzien van het minima-beleid, zoals de raad altijd heeft gedaan. Hem dunkt dat het niet goed is nu in het algemeen te zeggen dat kortingen worden doorvertaald.

De oude taakstellingen heeft het college meteen vertaald in nieuwe taakstellingen. Het poetst deze niet weg, integendeel. Het geeft aan dat er voor die tekorten een oplossing moet worden gevonden. Hij begrijpt dat de raad zegt dat,

als ze wél worden weggepoetst, daarvoor argumenten op tafel moeten komen. Het is een opening voor een nader gesprek met de raad.

Wethouder Hoogland-Foppen reageert allereerst op de opmerking van de heer Halm over het versnellen van de uitbreidingsplannen. Erop gewezen zij dat verleden jaar een plan van aanpak verschenen. Bij de begroting 2003 heeft de raad daarvoor extra geld beschikbaar gesteld, en dus gebeurt er in dit opzicht al het een en ander. Terugkijkend op de afgelopen jaren, kan worden geconstateerd dat althans voor een aantal dorpen bestemmingsplannen zijn vastgesteld. De ruimte om te bouwen is daarin geregeld en bedoelde dorpen kunnen vooruit tot 2010. Voor het overige zal het college verder handen en voeten geven aan het plan van aanpak.

Het uitbesteden van bestemmingsplannen, waarover de VVD-fractie heeft gesproken, zal worden betrokken bij het hele vraagstuk van uitbesteding.

De opmerking van de CDA-fractie over het ISV-budget komt spreekster niet vreemd voor, want is ook al gemaakt toen het programma aan de orde was. Als er in dit budget verandering moet worden gebracht, betekent dat wat voor de uitvoering van het programma. Ook dan zal de raad dus moeten kiezen wat wel of niet door gaat. Voor een aantal onderwerpen is het college op pad geweest om subsidie binnen te halen. Straks zal bijvoorbeeld de keus aan de raad zijn of er een stadspark moet komen, of BAHCO op een andere manier moet worden ingevuld, en zo zijn er meer onderwerpen ten aanzien waarvan moet worden bekeken wat wel of niet kan.

De opmerkingen over bouwvergunningen, uitgiftes, leges etc. zou spreekster willen meenemen bij de discussie in de commissievergadering op 8 september over de beide rapporten betreffende het bouwproces.

Wethouder Brummel sluit zich hierbij korthedshalve aan.

Wethouder Klaver wil de woordvoerders van de fracties die hebben gesproken over het massaal afstoten van openbaar groen om in te verdienen op onderhoud vragen eens een afspraak met betrokken ambtenaren te maken om te bekijken hoe dit dan zou moeten. Hij is eveneens voor het afstoten van openbaar groen, maar het is niet zo dat dit heel gemakkelijk kan en dat het heel veel geld oplevert. Dat valt zwaar tegen als je 700 hectaren stadsgroen hebt. Verder is de vraag: als er in een rijtje van tien drie wél willen kopen en zeven niet, wie onderhoudt dan wat? Het is een niet eenvoudig probleem. Het lijkt hem dan ook goed dat men zich hierop eens bezint en de details op de afdeling bespreekt.

De vice-voorzitter vindt dat niet op deze manier tewerk moet worden gegaan en wil daarom wat anders voorstellen dan eens te gaan praten met de ambtenaren. Van de verschillende fracties komt het duidelijke signaal dat op het groenonderhoud wellicht valt te besparen door 'overhoekjes' te verkopen. De vraag aan wethouder is vóór de begrotingsbehandeling terug te komen met een verhaal over kosten en opbrengsten dat inzichtelijk maakt of zoiets wijsheid of onwijsheid is, opdat niet iedereen naar de afdeling

hoeft te lopen. Spreker legt de bal dus bij de wethouder terug.

Wethouder Klaver schiet de bal erin!

Wethouder Eerenstein heeft de neiging helemaal niets te zeggen want begrijpt dat de vice-voorzitter streng is! Niet-temin toch enkele opmerkingen.

Met de onkruidbestrijding zal binnenkort aan de slag worden gegaan. Dan zal ook de Selectspray, waarover indertijd is gesproken, worden gehanteerd. Anders gezegd: het gaat hierbij om de gifspuit. Hij zegt dit niet om te provoceren, maar om duidelijk te zijn.

Wat het onderhoud van wegen betreft: één van de klachten van burgers die het meest te horen zijn, gaat over dit onderhoud, met name het gebrek daaraan. Als de heer Dijkgraaf zegt dat de norm te hoog is, zegt spreker: misschien is die wel te laag! Eerder is weleens gesproken over het verhogen van de CROW-norm van 2.3 naar 2.1. Omdat bleek dat de financiële mogelijkheden beperkter zijn dan in het verleden weleens is gedacht, is de norm echter gehandhaafd op 2.3.

Op de brede school wordt zeker teruggekomen. Dan zal worden bekeken hoe moet worden omgegaan met de coördinatie; dat is nog een pijnpunt dat in het voorstel zit.

Wethouder Holman gaat in op de vraag hoe het staat met de samenwerking tussen de reinigingsdiensten van Coevorden, Hoogeveen en Emmen. Op dit moment zit het overleg in de allerlaatste fase; daarin wordt bezien welke bestuurlijke vorm het beste is. De sociaal-economische en de financiële uitwerkingen liggen er reeds. Met de collega's van Coevorden en Hoogeveen is afgesproken dat richting de respectievelijke commissies wordt gaan als alles voorhanden is. Spreker hoopt dat in oktober/november het definitieve rapport in de commissie zal kunnen worden besproken. Er zal verder nog overleg moeten worden gepleegd met de OR en ook het college zal er een standpunt over moeten bepalen. Afgesproken is dat op enig moment gezamenlijk naar buiten wordt getreden, zodat hij nu niet vanuit het Emmense dingens op tafel wil leggen die de collega's in Coevorden en Hoogeveen ook wel graag alvast zouden willen zeggen.

De heer Leutscher vraagt om hoeveel mensen het gaat.

Wethouder Holman antwoordt dat het hier ongeveer 100 mensen betreft.

De vice-voorzitter meent dat de hoofdlijnen door het college allemaal van een reactie zijn voorzien en worden meegenomen. Het lijkt hem goed dat de raad nu nog diens licht laat schijnen over het amendement en de moties. Voor het overige kan natuurlijk ook nog worden gereageerd, maar hij bepleit in elk geval de hoofdlijnen vast te houden.

De heer Leutscher verzoekt om een schorsing voor be raad in zijn fractie over het amendement en de moties en over de reacties van het college.

De vice-voorzitter voldoet aan dit verzoek en schorst de

vergadering.

Schorsing.

De vice-voorzitter heropent de vergadering en stelt de raad in de gelegenheid in tweede termijn het woord te voeren.

De heer Schoo dankt het college voor het oppikken van de signalen. Alles wordt zo'n beetje meegenomen, zodat er later wel op zal worden teruggekomen. Hij heeft daar alle vertrouwen in.

Met het CDA-amendement kan de DOP-fractie niet instemmen, wél met de drie moties van de PvdA-fractie.

De heer Dijkgraaf vindt de teneur van het betoog van de wethouder van financiën duidelijk, ziet de voorstellen te zijner tijd wel tegemoet en zal er dan wel op reageren. Verder heeft hij nog een vraag over punt 2 van het CDA-amendement. Wordt daarmee bedoeld dat de kwadranten meer mogelijkheden krijgen om zelf dingen te bepalen? Als dat het geval is, is dat prima.

De heer Ensink antwoordt dat wordt bedoeld dat de afstemming meer in de kwadranten plaatsvindt en dat de afstemming tussen de organisatie en de kwadranten eenduidiger wordt.

De heer Dijkgraaf zegt dat dit dan wat hem betreft een prima amendement is. In de PvdA-moties wordt de datum 1 oktober genoemd en ...

De vice-voorzitter wijst erop dat de burgemeester al heeft gezegd dat die datum waarschijnlijk niet haalbaar is. Het kan dus later worden, maar vóór de begrotingsbehandeling.

De heer Dijkgraaf kan dan eveneens met de drie moties instemmen.

De heer Van Hees meent dat de D66-fractie aan aantal richtinggevendende uitspraken heeft gedaan waarmee het college aan de slag kan. Veel ligt in de lijn van wat door andere fracties is ingebracht. De fractie wacht verder de resultaten af.

Met de drie PvdA-moties gaat sprekers fractie akkoord. Met het CDA-amendement kan zij niet instemmen. Zij vindt dit wat haaks staan op het feit dat de discussie over het Structuurplan nog moet worden gevoerd. Met aanvaarding van het amendement wordt nu al een richting van denken aangegeven, met andere woorden: daarmee gaat men voor de muziek uit lopen. Als dit nu al wordt vastgelegd, wordt dat leidend. Dat is niet goed en het past ook niet in het plan van aanpak.

De heer Huttinga merkt op dat de sociale component in het beleid bij de begrotingsbehandeling zeker de aandacht van de ChristenUnie-fractie zal krijgen. Het is duidelijk dat hetgeen wettelijk niet kan niet meer zal worden gedaan, maar waar er ruimte is of gemaakt kan worden, zal toch moeten worden uitgegaan van het solidariteitsprincipe. De

fractie vindt dat het sociale gezicht van de gemeente zo veel mogelijk intact moet worden gelaten.

Met de moties en het amendement stemt de fractie in. Het amendement is wat haar betreft gewoon een aanscherping van alles wat hierover in het verleden al is gezegd

De heer Halm deelt mede dat de BGE-fractie instemt met de PvdA-moties, doch het CDA-amendement niet kan ondersteunen.

De heer Leutscher wil over een aantal punten nog iets zeggen.

Het eerste is naar aanleiding van de suggestie van de heer Schoo om het aantal raadsleden te reduceren. De VVD-fractie heeft een mogelijkheid gevonden om daaraan buiten de wet om invulling te geven en wil die graag aan de heer Schoo meegeven: zorg ervoor dat u bij de volgende verkiezingen zeven zetels haalt en besluit vervolgens die zetels niet in te nemen, dan zit het aantal raadsleden op 32!

De heer Schoo wil hiermee wel akkoord gaan als de VVD iets soortgelijks doet!

De heer Leutscher constateert dat door een aantal fracties en ook vanuit het college is gereageerd op de insteek van de VVD-fractie met betrekking tot de gemeentelijke organisatie. Zij is blij dat over dit onderwerp nagedacht kan gaan worden. Een punt van aandacht is natuurlijk nog wel via welke weg een en ander is te realiseren, maar dat het efficiënter en soberder moet is wel helder. Niet voor niets is gevraagd om hoeveel mensen het bij de reiniging gaat. In elk geval moet duidelijk zijn dat het geld moet opleveren; het moet geen verschuiving van kosten zijn. Wat hierover door andere fracties is opgemerkt zijn wat de VVD-fractie betreft suggesties. De discussie moet fundamenteeler, in de zin van: welke taken moet en wil de gemeente zelf uitvoeren en welke taken kunnen buiten de deur worden gezet? Als daarover een zorgvuldige discussie wordt gevoerd, zal het mogelijk zijn voor de wat langere termijn goede besluiten te nemen, met financiële effecten naar de toekomst.

Vervolgens een reactie op de opmerking van de D66-fractie dat er aan het financieel perspectief nauwelijks aandacht is besteed. Erop gewezen zij dat dit onderwerp bij de VVD-fractie al sinds jaren prominent op de agenda staat. Steeds heeft zij gesteld: denk erom dat er in de toekomst ook geld moet zijn, er kunnen zware tijden komen, er kunnen majeuere projecten komen die moeten worden gefinancierd!

Door de CDA-fractie is de suggestie gedaan een beroep te doen op de reserves, c.q. de BAR. Sprekers fractie vindt dat men daarmee buitengewoon voorzichtig mee moet zijn. met name omdat daardoor ook de renteopbrengsten verminderen. Een nog grotere zorg is de volgende. Wanneer zou worden besloten bijvoorbeeld nieuw beleid te gaan financieren met eenmalig geld, zou men op de lange termijn in de problemen komen omdat eenmaal in gang gezet beleid uiteindelijk structureel gefinancierd moet gaan worden, want de weg terug is buitengewoon lastig. Er moet dan ook uiterst zorgvuldig worden omgesprongen met dit type keuzes.

Wat door een tweetal fracties over de regelgeving is gezegd is de VVD-fractie uit het hart gegrepen. Verleden jaar

is bij de begrotingsbehandeling bijna raadsbreed een VVD-motie aangenomen waarin aan de wethouder van economische zaken gevraagd een onderzoek te doen naar de complexiteit, het nut en de noodzaak van regelgeving. Onderdeel van de motie was ook dat er in september/oktober een terugrapportage diende plaats te vinden over de keuze die gemaakt zou kunnen worden. Die rapportage moet nog komen.

Het is fantastisch dat het ziekteverzuim méér is gedaald dan de 1% die verleden jaar in een motie van de fracties van D66 en VVD is bepleit. Er is toen wel bij gezegd dat die 1% aan de zuinige kant was. Het moest voor de wethouder van financiën een uitdaging zijn om méér te bereiken. Het tot nu toe bereikte resultaat is meer dan goed. Er is echter ook gezegd dat het reduceren van het ziekteverzuim ook moet worden bezien in langetermijnperspectief. Het was ongeveer 10,5%, en gesteld is dat het aan het einde van deze zittingsperiode ongeveer 5,5 à 6% zou moeten zijn. Er is al een flinke stap gezet, maar wat sprekers fractie betreft kan de genoemde 1,5% voor 2004 er prima bij. Zij zal hierover geen motie indienen, maar houdt dit vast voor de begrotingsbehandeling in november aanstaande.

De PvdA-fractie heeft een suggestie gedaan over het bevriezen van interne budgetten. Zij kan wat dit betreft in principe op de steun van de VVD-fractie rekenen. Wel wordt daarmee in feite gesproken over een soort kaasschaafmethode, niet over een fundamentele keuze. In het kader van de financiële situatie is het noodzakelijk die te maken, maar de fractie kan zich ook wel aansluiten bij de opmerking van de kant van het college dat men buitengewoon voorzichtig moet zijn ten aanzien van de toe te passen methodiek. Waar afdelingen inkomsten genereren is een bezuiniging natuurlijk beter te realiseren dan op afdelingen die dit niet kunnen. Als er de vrijheid is om qua methodiek maatwerk te leveren, dan wil sprekers fractie de suggestie van harte ondersteunen.

Op wat over de taakstellingen is gezegd was de reactie in de fractie: lariekoek! Zij vindt dat wat het college voorstelt niet kan. Er zijn afspraken gemaakt en sommige wethouders zijn die niet nagekomen; zij hebben het 'vertikt' uit te voeren wat hun is opgedragen. Die 'wethouderlijke' ongehoorzaamheid mag niet worden beloond. De fractie is van mening dat de taakstellingen rechttop moeten blijven staan. Daar zal zij zich in november buitengewoon hard voor maken.

Wat het zich minder op beleid en meer op uitvoering richten betreft: de opmerking daarover is de VVD-fractie eveneens uit het hart gegrepen. De VVD is zelfs de verkiezingen ingegaan met de 'oneline': geen vergadercultuur maar rechte stoeptegels! Als de gemeente de aandacht verlegt, zal dat de fractie buitengewoon tevreden stemmen.

De fractie is wat verbaasd over de opmerking van de plaatsvervanger van de wethouder van sociale zaken over het minimale beleid. Er wordt schijnbaar afstand gedaan van het niet meer doorvoeren van rijkskortingen op gemeentenniveau. Is dat nieuw beleid van het college, of heeft de fractie in de afgelopen tijd iets gemist? Over de Zalmsnip heeft de fractie gezegd dat de betrokken maatregel in principe moet worden doorgevoerd, met in het achterhoofd dat de snip in Emmen f 75,- was. Verder is het komend rijksbeleid dat er op lokaal niveau geen inkomenspolitiek meer

gevoerd mag gaan worden. Dat past bij de principes van de liberale fractie.

Het CDA-amendement is op zich charmant, maar tegelijkertijd moet de VVD-fractie zich aansluiten bij de opmerking van de kant van de D66-fractie dat er nog een discussie komt in het kader van het Structuurplan. Het zou een leidend principe kunnen zijn, maar het is voor sprekers fractie te vroeg zich daarop nu vast te leggen. Zij wil dit meenemen bij de behandeling van het Structuurplan.

De fractie wist eigenlijk niet goed wat zij moest met de drie moties van de PvdA-fractie. De VVD-fractie begrijpt nu wel de politieke intentie die erachter zit, echter: op 11 september gaat men met elkaar praten over de programmabegroting. Alle onderwerpen van de moties komen dan op tafel in een breder perspectief. De bespreking op 11 september zou er wat sprekers fractie betreft moeten leiden tot geven van richtingen aan het college. De vraag aan de PvdA-fractie is derhalve de moties even in de achterzak te houden, met elkaar de discussie te voeren op basis van de programmabegroting en dan besluiten te nemen.

De heer Sleeking heeft begrepen dat de bijeenkomst op 11 september louter informatief van aard is; dan wordt verteld hoe het staat met de ontwikkeling van de programmabegroting. Bij zijn weten is de bijeenkomst op 11 september geen besluitvormende vergadering. Door middel van de ingediende moties wil de PvdA-fractie aan het college meegegeven dat zij de genoemde onderwerpen vertaald wil zien in beleid en financiële middelen. Het is vervolgens bij de begrotingsbehandeling aan de raad om af te wegen of de ingediende programmabegroting wordt gesteund, dan wel of deze dient te worden aangescherpt op de PvdA-fractie genoemde onderdelen. Voor haar is het van belang nadere informatie te krijgen op de drie in de moties genoemde onderdelen om te zien of de gemeente op de goede weg zit.

De heer Leutscher vindt het, kijkend naar het besluitvormingsproces, de wereld op z'n kop. De raad krijgt nog informatie die nodig is om zich een oordeel te kunnen vormen. De PvdA-fractie vraagt nu reeds een besluit te nemen, terwijl de hele informatiefase nog moet komen.

De heer Sleeking wijst erop dat nu via de moties louter en alleen wordt gevraagd zaken aan het college voor te leggen ter uitwerking. Niet gevraagd wordt om bijvoorbeeld met het brede-schoolbeleid akkoord te gaan, maar met een verzoek aan het college een aantal nadere gegevens te verstrekken, opdat bij de begrotingsbehandeling een afweging kan worden gemaakt.

De heer Leutscher zegt dat de VVD-fractie ook een drietal onderwerpen heeft genoemd: veiligheid, vrijwilligers en acquisitie- en marketingbeleid van de gemeente. Zo kan elke fractie wel een lijstje maken met onderwerpen die zij wil gaan bespreken. Sprekers fractie wil in elk geval vasthouden aan de bijeenkomst van 11 september. Zij vindt het te vroeg zich nu reeds vast te leggen op de beleidsterreinen die in de moties worden genoemd.

De heer Sleeking vraagt waar de raad zich dan volgens de heer Leutscher op vastlegt. Als de moties worden ondersteund, legt de raad zich alleen vast op het verzoek aan het college nadere informatie over een aantal onderwerpen te verstrekken. Er wordt nu geen enkele inhoudelijke uitspraak van de raad gevraagd. Hij vindt dat de heer Leutscher bang is zich te branden aan koud water.

De heer Leutscher vindt het type onderwerpen dat in de moties aan de orde wordt gesteld geen toeval. De PvdA-fractie mag zich daarop best profileren, maar de VVD-fractie vindt het iets te ver gaan dit in de vorm van een motie te doen omdat de genoemde onderwerpen daarmee toch wel een politieke lading mee krijgen. Sprekers fractie kiest voor de pragmatiek. Zij heeft van het college niet gehoord dat het niets ziet in het oppakken van bepaalde zaken, en wil het college de ruimte geven om hetgeen hier is besproken om te zetten in voorgenomen beleid.

De heer Ensink herinnert aan de vraag in eerste termijn naar een kwartaaloverzicht betreffende op te stellen beleidsnota's, de personeelsformatie en de invulling van vacatures. Daarop is nog geen antwoord gekomen. Ook de CDA-fractie hecht aan een goed minimabeleid. Uiteraard heeft de gemeente de wet te volgen. De fractie zal dus niet gauw lid worden van de 'bond van wetsovertreders', maar wil wel nadrukkelijk rekening houden met de ruimte die er is.

De fractie heeft van het college begrepen dat de geopperde vacaturestop reeds is overgenomen. Zij kiest evenwel voor een andere benadering. Misschien komt zij terecht bij een personeelsbudgettering, maar zij vindt dat daar een taken-discussie bij hoort. Over de vraag wat wel of niet bij de taken van de gemeente behoort is de fractie nog niet uitgediscussieerd. Duidelijk is wel dat de lijn naar beneden moet. Wat dit betreft wil spreker enkele voorbeelden noemen; hij citeert hierbij uit het Personeelsmagazine van februari. Volgens het overzicht betreffende personeel zijn 18 personen in dienst genomen en zijn 5 personen vertrokken. In het overzicht van juni staan 21 mensen in dienst en 11 uit dienst. De tendens is dus nog steeds stijgend, en dat baart de fractie grote zorgen. Zolang spreker zitting heeft in de raad heeft hij in een magazine nog nooit gezien dat er meer mensen uit dienst gingen dan in dienst kwamen. Het is dus een kwestie van alle hens aan dek om de personeelsformatie eens heel indringend te bezien. De tendens moet duidelijk naar beneden, waarvoor zowel een takendiscussie als een budgettering nodig is. Misschien wordt dan op nog wel méér dan 3% uitgekomen. De verzelfstandiging van de reiniging haalt natuurlijk al een aantal mensen uit de organisatie weg.

Het amendement heeft als achtergrond het dienstgebiedsbeheer, en de CDA-fractie vindt dat dit per kwadrant georganiseerd dient te worden, opdat burgers met zo weinig mogelijk mensen uit de organisatie contact hoeven te hebben. De procedures dienen zeer eenduidig te zijn. De fractie vindt dat de raad een uitspraak moet doen over de functie van de kwadranten, met name ten aanzien van de dienstverlening aan burgers. Daarom handhaaft zij haar amendement.

Spreker heeft van de heer Sleeking begrepen dat de mo-

ties proceduremoties zijn. Daartegen heeft de CDA-fractie geen bezwaar. In elk geval wil zij bij de begroting haar eigen afweging wil maken op grond van de informatie die het college dan verstrekt heeft.

De heer Sleeking constateert dat de wethouder en de fractie het over de hoofdrichting van het beleid eens zijn. Bij interruptie is reeds helder gemaakt hoe de PvdA-moties in elkaar zitten. Hij hoorde de burgemeester zeggen dat er ruimte is om over de taakstellingen met elkaar te spreken. Daarover heeft de PvdA-fractie toch een wat ander idee. Die ruimte is er wat haar betreft ook, maar zij stelt dan wel voorop dat de taakstellingen gewoon uitgevoerd behoren te worden; in eerste termijn is aangegeven hoe zij tegen de verschillende 'leerlingen van de klas' aan kijkt. Verder hoort het leerstuk van de concentrische cirkels volgens de PvdA-fractie nog steeds niet in de prullenbak. Op het moment waarop zou blijken dat er heel sterke argumenten zijn om een enkel onderdeel van de oude taakstellingen of een stukje van een opgelegde taakstelling niet uit te voeren, dan wil de fractie daar serieus naar kijken, maar in eerste termijn heeft zij zeker niet willen zeggen: we willen niet dat de taakstellingen worden geschrapt, maar als u met een leuk verhaaltje komt vinden we het wel goed! Integendeel.

Vervolgens een opmerking richting de VVD-fractie. Spreker las vandaag in het *Dagblad van het Noorden* een artikel van Alfons Dölle. Deze bepleit daarin het CDA voortaan te voorzien van het predikaat 'sociaal-conservatief'. Als Alfons Dölle vanavond het betoog van de heer Leutscher had gehoord, had deze vast niet genoeg superlatieven kunnen vinden om te beschrijven wat het kenmerk van een dergelijk beleid zou zijn. Het is namelijk een beleid waarbij zwakkeren in de samenleving worden benaderd via een methodiek van kosten en opbrengsten. Het zal duidelijk zijn dat dit niet de benadering van de PvdA-fractie is; zij werpt die verre van zich. Afschrijven kun je op gebouwen en materialen, maar op mensen behoor je dat nimmer te doen.

Aangegeven is dat de fractie, waar is gesproken over 3% korting, daarbij het oog heeft op het totale budget. Bij wijze van voorbeeld: op het moment waarop 3% wordt gerealiseerd door minder externen in te schakelen, is wat de fractie betreft voldaan aan de budgetkorting. De discussie gaat voor de fractie niet zozeer over de vraag of er te veel ambtenaren zijn als wel over de vraag wat er moet worden gedaan, hoe dat zo efficiënt mogelijk kan en wat daarvoor nodig is. Als kan worden uitgekomen op een nóg grotere korting dan 3%, zal de fractie daar uiteraard niet tegen zijn, maar het moet gaan om de vraag: hoe hoog is het budget en hoe kan dat op een goede manier worden verlaagd? Dat daarbij weer een stukje nieuwe takendiscussie zou kunnen horen is evident. De PvdA-fractie zegt níét: als de reiniging wordt geprivatiseerd zijn er al 100 man uit en is de korting al gerealiseerd! Het gaat immers om de kosten die gemaakt worden. De heer Leutscher moet zich dus niet te snel rijk rekenen.

De heer Leutscher heeft een nuancering aangebracht, namelijk dat je wel kunt praten over 100 mensen, maar dat de vraag is wat dit in de sfeer van opbrengsten oplevert. Hij wil dan ook ten stelligste ontkennen dat hij zich te snel rijk rekent.

De heer Sleeking kan dan gelukkig constateren dat hij en de heer Leutscher het op dit punt met elkaar eens zijn. Dat zal wellicht ook gelden voor het verhaal over 3% volgens de kaasschaafmethode. Zo is het door de PvdA-fractie niet bedoeld. Er moet nadrukkelijk bekeken worden hoe die 3% wordt ingevuld. Er moet sprake zijn van maatwerk.

In reactie op het CDA-amendement het volgende. In het stuk dat hierna nog aan de orde komt, plan van aanpak eerste fase Structuurplan, wordt een aantal leidende principes aangegeven waarvan de kwadrantenbenadering er één is. Voor de PvdA-fractie is het van belang dat er evenwicht bestaat tussen de verschillende leidende principes en de manier waarop daaraan invulling wordt gegeven. Het kan niet zo zijn dat bijvoorbeeld het leidend principe 'behoud van de leefbaarheid in een bepaald gebied' moet worden losgelaten omdat de grens van een kwadrant toevallig ergens tussendoor loopt. Als de CDA-fractie met de kwadrantenbenadering, die op dit moment voor grijs en groen blijkbare succesvol wordt toegepast, bedoelt dat die ook breder kan worden toegepast, met behoud van de andere leidende principes, dan heeft de fractie van de PvdA met het amendement geen moeite. In het andere geval wacht zij af wat uit het plan van de aanpak eerste fase komt.

De heer Ensink merkt op dat er geen sprake van tegenstrijdigheid is. Men moet alleen érgens beginnen. Zijn fractie beschouwt de kwadrantenbenadering ook als belangrijk voor de ambtelijke organisatie.

De heer Sleeking brengt onder de aandacht dat het in het amendement gaat om welzijns- en sportvoorzieningen. Waar het gaat om grijs en groen is de kwadrantenbenadering nauwelijks meer aan discussie onderhevig, maar als het gaat om andersoortige voorzieningen is voor de PvdA-fractie de vraag of niet veeleer ook argumenten betreffende leefbaarheid, sociale samenhang en dergelijke een rol spelen. De fractie kan met het amendement meegaan als die vrijheid er nog steeds is.

De heer Ensink stemt hiermee in.

De heer Van Hees ziet dan de meerwaarde van het amendement niet meer. Hij vindt dat het, als de heer Ensink het met de heer Sleeking eens is, wel kan worden ingetrokken.

De heer Leutscher vindt dat het symboolpolitiek wordt!

De heer Ensink zegt dat het dat zeker níét wordt. Hij heeft al aangegeven dat de gemeente druk bezig is met de uitvoering van een experiment in de Monden, welnu: dat is ook duidelijk kwadrantbepaald. De fractie wil die lijn doortrekken. De ontwikkeling van de organisatie is in volle gang en er moet verder worden gegaan. De discussie over het Structuurplan kan nog tijden duren, maar intussen moet wel enige duidelijkheid worden geschapen.

Wethouder Kuper reageert op het verzoek om informatie over het inhuren van externe bureaus, het aantal vacatures en dergelijke. Hijzelf heeft die informatie ook nodig, en het is dan ook geen enkele moeite deze aan de raad ter beschikking te stellen. Het boven tafel halen van het exacte

bedrag dat aan het inhuren van externen is zoals gezegd niet eenvoudig, maar hij zal daar zijn best voor doen.

De burgemeester wil in de richting van de heer Leutscher een opmerking maken over diens suggestie dat er sprake zou zijn van nieuw beleid. Deze nam zelf de Zalmsnip als voorbeeld van gemeentelijk minimabeleid. Het enige dat spreker heeft willen aangeven, is dat het negeren van wetgeving niet aan de orde kan zijn. Wel heeft hij ervoor willen pleiten dat de beleidsvrijheid die er is wordt benut om te overwegen wat wel of niet wordt gedaan. Dat past in de Emmense traditie met betrekking tot het gemeentelijk minimabeleid. Het is aan de raad te bepalen wat wel of niet wordt gedaan. Het is ook goed < dat zal de VVD-fractie aanspreken > dat de bestuurders van de gemeente als zelfdenkende mensen hun eigen afwegingen maken en besluiten nemen. Die ruimte heeft hij willen aangeven.

De heer Leutscher is hiermee tevreden. Hij zou willen zeggen: welkom bij de club!

Bij handopsteken wordt het CDA-amendement vervolgens aangenomen (de aanwezige leden van de fracties van VVD, BGE, D66 en DOP stemmen tegen).

Bij handopsteken worden hierna de drie PvdA-moties aangenomen (de leden van de VVD-fractie stemmen tegen).

Met inachtneming van de gemaakte opmerkingen, het aanvaarde amendement en de aanvaarde moties wordt de onder B1 vermelde Kadernota 2004 ten slotte voor kennisgeving aangenomen.

B2. Plan van aanpak eerste fase Structuurplan. [Bijlage nr. 111]

De heer Sleeking kan na de zojuist gevoerde discussie kort zijn. De PvdA-fractie kan zich vinden in het voorstel en vindt het, zoals eerder gezegd, van belang dat er een goed evenwicht wordt gevonden tussen de leidende principes en de alternatieven die aan de raad worden voorgelegd.

De heer Ensink deelt mede dat de CDA-fractie instemt met het voorstel.

De heer Leutscher wil aan het hoofdstuk 4, rapportageonderdelen, nadrukkelijk toevoegen: de uitvoering van het te nemen besluit.

Waar het gaat over het contact tussen de raad en de bevolking, via het college georganiseerd, moet de zichtbaarheid van de raad in de discussie duidelijk zijn.

Verder nog een opmerking over het tempo. Er moet worden gewaakt tegen vertraging, want men weet hoe het gaat: hoe dichterbij de volgende verkiezingen, hoe minder besluitvaardig een raad kan worden. De VVD-fractie bepleit dan ook begin 2004 knopen door te hakken en besluiten te nemen, opdat kan worden overgegaan tot de uitvoering, in plaats van te blijven hangen in discussie.

De heer Van Hoffen beveelt aan in het proces met de bevolking duidelijk te zijn. De bevolking moeten geen wor-

sten worden voorgehouden, want dat leidt alleen maar tot teleurstelling. Er zijn weliswaar hoge ambities, maar tempo-risering moet duidelijk aan de orde zijn.

De heer Dijkgraaf kan het niet mooier zeggen dan de heer Van Hoffen!

De heer Van Hees vermeldt een kritiekpunt van de D66-fractie: hoe de inspraak vorm wordt gegeven vindt zij veel te summier ingevuld. Er zijn voorbeelden van dat het goed en minder goed is gegaan. Bijvoorbeeld het inspraaktraject betreffende het masterplan Emmen-centrum is uitstekend geweest. Daarin hebben burgers van meet af aan kunnen meedenken en meespreken. Het traject betreffende welzijn is wat minder geweest. Als panklare zaken aan de burgers worden voorgelegd, is men verkeerd bezig. De fractie is er voor dat de burgers van meet af aan worden betrokken bij hetgeen de politiek besproken wil hebben. In het plan van aanpak wordt eenvoudig gezegd: de wijze waarop burgers via inspraak bij een en ander worden betrokken wordt nader bepaald. Dat is te summier. De fractie wil voorkomen dat de raad later op z'n bordje krijgt: jullie zijn er uit, en nu mogen wij ook nog wat zeggen! Dat kan en dat mag niet. De fractie hecht aan het proces zoals dat in het plan van aanpak is beschreven, maar ten aanzien van de interactie met burgers neigt zij veel meer naar de aanpak die wordt beschreven op pagina 8 van het stuk van het college. Daar wordt de inspraak van burgers explicieter en ruimer omschreven, en die weg moet worden opgegaan. Of de opstellers van het onderhavige stuk daar duidelijkheid over kunnen geven wacht de fractie af. In elk geval vindt zij hetgeen daarin over de inspraak van burgers is vermeld te kort door de bocht.

De heer Schoo kan zich volledig aansluiten bij de woorden van de heren Van Hoffen en Van Hees en stemt verder in met dit stuk.

De heer Stoffers zegt dat de BGE-fractie het eens is met hetgeen de heer Van Hees heeft gezegd over de inspraak van de burgers en voor het overige ook met dit stuk.

De burgemeester constateert dat aan dit stuk de helft van de tijd van de behandeling van het initiatiefvoorstel om 'De Wieke' een renteloze lening te verstrekken wordt besteed. Zonder een negatieve reactie te willen geven op de behandeling, wil hij er toch wel op wijzen dat dit een heel belangrijk stuk is. Hij vindt het jammer dat het, nu het voor de tweede keer op de agenda staat, op de valreep wordt behandeld. Omdat het om de procedure gaat, vindt hij dat het nu toch maar kort moet worden gehouden.

Hij wil op de raad het beroep doen dit stuk echt te benutten als een unieke kans om integraal beleid te gaan maken. In het verleden was een structuurplan vaak een planologisch verhaal, terwijl nu een hele reeks aan ingrediënten toegevoegd gaat worden voordat het planologische deel aan de orde komt. Het is een unieke kans om voor de komende jaren heel concreet, vertaald in voorzieningenniveau, aan te geven wat de gemeente wil.

Spreker is heel blij met vragen als: hoe het zit met de zichtbaarheid van de raad in de discussie en hoe zit het met de

betrokkenheid van de burgers? Het zijn zaken over de invulling waarvan nog met elkaar zal moeten worden gesproken. In elk geval mag dit unieke proces over een half jaar niet mank gaan aan gebrek aan draagvlak. Het mag niet zo zijn dat het het zoveelste verhaal is dat in de kast gaat, terwijl er een hoop energie in is gestoken en veel geld aan is gependend. Dat moet worden voorkomen. Dat is ook de insteek van het college geweest om vóór de zomervakantie met een aantal raadsleden te overleggen over de vraag hoe een en ander handen en voeten kan worden gegeven. Wat spreker betreft wordt daar in de komende tijd mee doorgedaan, want als dit goed wordt opgepakt, zal de gemeente tot in lengte van jaren plezier kunnen beleven van een heldere lijn voor de wijze waarop bijvoorbeeld een strategienota en het grotestedenbeleid worden vertaald in concrete maatregelen en concreet bestuur. Daaraan moet hard worden gewerkt.

Spreker voelt best voor een wat ambitieus tijdspad. Een aantal zaken is binnen afzienbare tijd in beeld te brengen om keuzes te kunnen maken. Er moet wel voor worden opgepast dat het Structuurplan het imago krijgt van een bezuinigingsnota. Het gaat in eerste aanleg om een inhoudelijke beoordeling van wat men in de gemeente wil.

Hij is het ook eens met de opmerking van de heer Van Hoffen dat mensen niet allerlei worsten moeten worden voorgehouden. De 'worst' in vier stukjes snijden vanwege de kwadranten is een benaderingswijze. Hiermee moet op een reële manier worden omgegaan, maar er zitten kansen in en geprobeerd moet worden die te benutten.

Spreker is blij dat de raad in grote lijnen vindt dat dit een gangbare weg is. Hij wil met de raad op korte termijn graag verder nadenken over de invulling van de betrokkenheid van de burgers en de zichtbaarheid van de raad in dat proces, want vindt dit heel belangrijk. Horend dat de gang van zaken ten aanzien van het masterplan Emmen-centrum als positief wordt ervaren, zou kunnen worden gezegd: waarom niet geleerd van die ervaring? Het kan een weg zijn waarlangs ook dit verhaal kan worden ingevuld.

De vice-voorzitter informeert of de heer Leutscher als één van de initiatiefnemers van dit stuk nog kan reageren op de opmerking van de heer Van Hees over de inspraak.

De heer Leutscher vraagt zich af of dat nog nodig is na het betoog van de burgemeester.

De vice-voorzitter lijkt het in het kader van het dualisme wel aardig dat wordt gereageerd op de woorden van de heer Van Hees.

De heer Van Hees acht de intentie zoals verwoord door de burgemeester wel duidelijk, maar vindt dit onvoldoende verwoord in het stuk dat nu voor ligt. Op pagina 8 van het startdocument van het college wordt op een goede manier weergegeven hoe interactief kan worden gewerkt. Dat sluit ook aan bij hetgeen de heer Van Hoffen heeft gezegd. Men moet niet in een situatie terechtkomen waarin voldongen feiten worden gepresenteerd. In het stuk van het college wordt duidelijk gesproken over minimaal twee overleggronden met de erkende overlegpartners en deskundigen om te komen tot een voorlopig plan. Gesteld wordt: "De interac-

tieve planvorming bevordert de relatie tussen burgers en politiek en vergroot het draagvlak voor te maken keuzes bij burgers en ondernemers." De D66-fractie vindt dat dié kant op moet worden gegaan. Er is bij de burgers voldoende creativiteit om serieus te kunnen meedenken over de moeilijke zaken waar de gemeente voor staat en ook de bereidheid daaraan een steentje bij te dragen. Het zou beter zijn als het gestelde aan dit stuk zou worden toegevoegd. De fractie zal niet tegenstemmen, maar plaatst wel de kanttekening dat de betrokkenheid van burgers hierin te summier is verwoord.

De heer Leutscher denkt dat het goed is nader te spreken over de wijze waarop met de bevolking in gesprek wordt gegaan. Er is trouwens ook wel kritiek geweest op het startdocument van het college, in die zin dat de vraag kan worden gesteld wat nu precies aan de burgers zal worden voorgelegd. Zij hebben niets aan een vaag verhaal over strategische vraagstukken. De politiek moet haar verantwoordelijkheid nemen, dus de raadsfracties moeten maar eens kleur bekennen ten aanzien van hun visie op de maatschappelijke ontwikkeling en structurering. Die zou kunnen worden voorgelegd aan de burger. Als deze daarover een ander opvatting heeft, dan is aan de raad de taak dat te vertalen naar eerder geformuleerde kaders. Dat kan niet van de burger worden gevraagd, dat moet de politiek doen. Spreker denkt dus dat men heel dicht bij elkaar zit, maar dat het wel noodzakelijk is de precieze invulling te concretiseren, opdat er meer vertrouwen ontstaat.

De vice-voorzitter denkt dat de door de heer Van Hees gemaakte opmerking en het commentaar daarop van de heer Leutscher in het vervolgproces meer aandacht zal krijgen en dat de communicatie derhalve breder zal worden dan de korte zinsnede in het onderhavige stuk aangeeft.

De heer Van Hees zal dit verder bepleiten op de momenten waarop dit aan de orde komt. Het is juist wat de heer Leutscher zei, maar iedereen weet ook drommels goed hoe in de samenleving wordt gesproken over de politiek. De D66-fractie zegt dus: maak mensen maar medeverantwoordelijk voor het reilen en zeilen.

Zonder hoofdelijke stemming wordt vervolgens conform het onder nr. B2 vermelde voorstel besloten.

4. Mededelingen en ingekomen stukken.

Er zijn geen mededelingen en ingekomen stukken.

De vice-voorzitter sluit de vergadering te 23.06 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 25 september 2003.

Voorzitter,

Griffier,

Agenda

Categorie nummer	Agenda nummer	Bijlage nummer	
A	1	-	Opening en vaststelling agenda.
A	2	-	Vragenhalfuur.
A	3	114	Notulen van de openbare raadsvergadering van 26 juni 2003.
B	1	110	Kadernota 2004.
B	2	111	Plan van aanpak eerste fase Structuurplan.
B	3	-	Initiatiefvoorstel inzake steun zwembad 'De Wieke' te Nieuw-Weerdinge.
B	4	-	Mededelingen en ingekomen stukken.